

HOTUBA YA WAZIRI WA MALIASILI NA UTALII
MHESHIMIWA EZEKIEL M. MAIGE (MB),
WAKATI AKIWASILISHA
BUNGENI MAKADIRIO YA MATUMIZI YA FEDHA
KWA MWAKA 2011/2012

I. UTANGULIZI

1. Mheshimiwa Spika, Naomba kutoa hoja kwamba kutokana na taarifa iliyowasilishwa leo ndani ya Bunge lako tukufu na Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ardhi, Maliasili na Mazingira, Bunge lako tukufu sasa lipokee na kujadili Taarifa ya Utekelezaji kwa mwaka 2010/2011 na Mpango wa Utekelezaji na Malengo kwa mwaka 2011/2012. Aidha, naliomba Bunge lako tukufu likubali kupitisha Makadirio ya Matumizi ya fedha kwa Wizara ya Maliasili na Utalii na Taasisi zilizo chini yake kwa mwaka 2011/2012.

2. Mheshimiwa Spika, Napenda kuchukua fursa hii kumpongeza Mhe. Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania na Mhe. Dkt. Mohamed Gharib Bilal, Makamu wa Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kwa kuchaguliwa kuongoza nchi yetu. Pia niwapongeze Mhe. Dkt. Ali Mohamed Shein kwa kuchaguliwa kuwa Rais wa Serikali ya Mapinduzi Zanzibar na Mhe. Mizengo Peter Pinda kwa kuteuliwa kwa mara nyingine kuwa Waziri Mkuu. Aidha, nakupongeza Mheshimiwa Spika kwa kuchaguliwa kwako kuwa Spika wa kwanza Mwanamke katika historia ya Nchi yetu. Nampongeza pia Mhe. Job Yustino Ndugai, kwa kuchaguliwa kwake kuwa Naibu Spika. Aidha, nawapongeza Waheshimiwa Wabunge wote kwa kuchaguliwa kuwa Wabunge katika Bunge hili.

3. Mheshimiwa Spika, Mkutano huu ni wa kwanza wa Bajeti tangu Bunge hili liundwe baada ya Uchaguzi Mkuu wa mwaka 2010. Naomba kutumia nafasi hii kutoa shukrani zangu za dhati kwa wananchi wa Jimbo la Msalala kwa kunichagua kwa kura nyingi ikiwa ni kielelezo cha imani yao kwangu. Aidha, namshukuru Mhe. Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania, kwa kuwa na imani kubwa kwangu na kunitfea kuongoza Wizara hii muhimu katika kuchangia ukuaji wa uchumi wa Taifa letu. Napenda pia kuwashukuru watumishi wote wa Wizara hii kwa ushirikiano wanaonipa katika kutekeleza na kufanikisha majukumu niliyopewa.

4. Mheshimiwa Spika, Natoa shukrani kwa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Ardhi, Maliasili na Mazingira chini ya Mwenyekiti wake Mhe. James Daudi Lembeli (Mb), kwa kupokea, kuchambua kwa kina na hatimaye kupitisha makadirio ya Bajeti ya Wizara yangu kwa mwaka 2011/2012. Napenda kulihakikishia Bunge lako tukufu kuwa, Wizara imezingatia maoni na mapendekezo yaliyotolewa na Kamati na tuko tayari kupokea mapendekezo ya Waheshimiwa Wabunge ili kuongeza ufanisi.

5. Mheshimiwa Spika, Hotuba yangu imegawanyika katika sehemu kuu saba. Sehemu ya kwanza ni Utangulizi na sehemu ya pili inazungumzia Mpango wa utekelezaji wa Ilani ya uchaguzi ya CCM ya mwaka 2010. Sehemu ya tatu inatoa Taarifa ya Utekelezaji wa ahadi zilizotolewa Bungeni wakati wa Bunge la Bajeti kwa mwaka 2010/2011, pamoja na maelekezo na maagizo mbalimbali yaliyotolewa na Bunge na Viongozi Wakuu wa Serikali. Sehemu ya nne imezungumzia changamoto ambazo Wizara ilikabiliana nazo pamoja na mikakati. Sehemu ya tano ni Mpango wa Utekelezaji na Malengo kwa mwaka 2011/2012. Aidha, sehemu ya sita ni shukrani na sehemu ya saba ni hitimisho.

II. MPANGO WA UTEKELEZAJI WA ILANI YA UCHAGUZI YA CCM YA MWAKA 2010-2015

6. Mheshimiwa Spika, Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi ya mwaka 2010-2015, imeielekeza Wizara kutekeleza mambo mbalimbali ili kuziwezesha Sekta zinazosimamiwa na Wizara kuchangia ipasavyo katika kukuza uchumi na ajira. Ilani, pamoja na mambo mengine, inaitaka Wizara kuboresha miundombinu ndani ya mapori ya akiba, hifadhi za wanyamapori na misitu; kuvutia wawekezaji katika Sekta ya Utalii; kuendeleza jitihada za kuhifadhi mazingira, upandaji miti na kukuza shughuli za ufugaji nyuki. Aidha, Ilani inaitaka Wizara, kukuza utalii wa ndani na nje; kupanua wigo wa vivutio vya utalii ikiwa ni pamoja na utalii wa kihistoria, utamaduni, michezo na mazingira. Vilevile, Ilani inaitaka Wizara kuelekeza jitihada katika kuboresha huduma zinazotolewa katika Sekta ya Utalii.

7. Mheshimiwa Spika, Wizara katika kutekeleza maelekezo ya Ilani ya Uchaguzi ya Chama cha Mapinduzi, imeandaa Mpango wa miaka mitano ambao umeainisha mikakati mbalimbali ya utekelezaji katika kipindi hicho. Aidha, Wizara

itaendelea kusimamia Sera, Sheria, Kanuni na Miongozo mbalimbali; kuendelea kushirikisha jamii na wadau mbalimbali katika uhifadhi na matumizi endelevu ya rasilimali za maliasili, malikale na utalii na kuendelea kujenga na kukarabati miundombinu katika hifadhi za maliasili na malikale. Vilevile, Wizara itaendelea kuhamasisha Halmashauri za Wilaya katika kusimamia uhifadhi na matumizi endelevu ya maliasili na malikale pamoja na kuendeleza utalii katika maeneo yao. Katika kuongeza kasi ya ukuaji wa Sekta ya Utalii nchini, Wizara itaendelea kutangaza vivutio vya utalii ndani na nje ya nchi, kuboresha huduma kwa kupanga hoteli katika daraja na kuanza kutoa mafunzo katika kampasi mpya ya Chuo cha Taifa cha Utalii mwaka 2011/2012.

8. Mheshimiwa Spika, Ili kukabiliana na changamoto ya upatikanaji wa wataalam, Wizara itaendelea kuboresha mafunzo katika vyuo vyake pamoja na kuongeza udahili. Aidha, ili kukuza Sekta ya Ufugaji Nyuki nchini, Wizara itaongeza maeneo ya ufugaji nyuki kwa kushirikiana na wananchi, kuboresha uzalishaji, uchakataji na vifungashio vya mazao ya nyuki pamoja na kuhakikisha asali inayozalishwa nchini inakuwa ya viwango vinavyokubalika katika soko la kimataifa.

III. TAARIFA YA UTEKELEZAJI WA AHADI ZILIZOTOLEWA BUNGENI WAKATI WA BUNGE LA BAJETI MWAKA 2010/2011

SEKTA YA WANYAMAPORI

9. Mheshimiwa Spika, Sekta ya Wanyamaporin ina jukumu la kusimamia, kuhifadhi, kuendeleza na kuhakikisha matumizi endelevu ya rasilimali za wanyamaporin kwa faida ya kizazi cha sasa na kijacho.

Sheria ya Uhifadhi wa Wanyamaporin

10. Mheshimiwa Spika, Kufuatia kuanza kutumika kwa Sheria ya Kuhifadhi Wanyamaporin Na. 5 ya mwaka 2009, Wizara inaendelea na mchakato wa kuandaa Kanuni za kuwezesha utekelezaji wake. Mwaka 2010/2011, Kanuni za maeneo matano zimekamilika na kuanza kutumika. Maeneo hayo yanahusu Uwindaji wa Kitalii; Uwindaji wa Wenyeji; Ukamataji Wanyamaporin; Leseni ya Biashara ya Nyara, na Utaratibu wa kutoa kifuta machozi kwa wananchi waliopoteza ndugu zao waliouawa na wanyamaporin

wakali na kifuta jasho kwa wananchi walioathirika kutokana na uharibifu wa mazao uliosababishwa na wanyamapori.

11. Mheshimiwa Spika, Kanuni nyingine kwenye maeneo sita zitakamilishwa katika mwaka wa fedha 2011/2012. Maeneo hayo ni: Uanzishaji na Usimamizi wa Mashamba, Bustani za wanyamapori; Maeneo ya Jumuiya ya Hifadhi ya Wanyamapori; Matumizi ya Wanyamapori yasiyo ya uvunaji; Utekelezaji wa Mkataba wa Kimataifa wa Kudhibiti Biashara ya Wanyamapori na Mimea iliyo katika hatari ya kutoweka (CITES); Uchimbaji wa Madini katika Mapori ya Akiba na Maeneo Tengefu, na Utendaji kazi wa Kikosi Dhidi Ujangili.

Ulinzi wa Rasilimali za Wanyamapori

12. Mheshimiwa Spika, Katika kutekeleza dhamira ya uhifadhi na matumizi endelevu ya wanyamapori na mazingira yake, Wizara iliiimarisha uwezo wake wa kupambana na Ujangili kwa kununua silaha za kisasa, magari 14, mahema 36 na sare za watumishi 2,800. Aidha, watumishi 50 walipatiwa mafunzo maalum ya intelijensia. Hadi kufikia Mei, 2011 siku za doria 75,779 zilifanyika ndani na nje ya Mapori ya Akiba na Mapori Tengefu. Jumla ya watuhumiwa 1,370 walikamatwa wakiwa na silaha 171 za aina mbalimbali (bunduki za kivita 44, *shotgun* 72, magobore 55). Kesi 466 zilifunguliwa na kati ya hizo, kesi 239 zilimalizika na watuhumiwa 145 walihukumiwa vifungo kati ya miezi sita na miaka 30 na kulipa faini ya Shilingi 79,259,000.

13. Mheshimiwa Spika, Wizara ilijenga vituo vinne kwa ajili ya kupambana na wanyamapori waharibifu katika maeneo ya Terrat (Simanjiro), Kibale (Karagwe), Ngoyoni (Rombo) na Longido mjini (Longido) na kukarabati kituo kimoja eneo la West Kilimanjaro. Vilevile, kwa kushirikiana na Mfuko wa Wanyamapori wa Dunia (WWF), Wizara ilijenga kituo cha doria katika maeneo ya Mtambaswala wilayani Nanyumbu.

Uendelezaji wa Miundombinu katika Mapori ya Akiba

14. Mheshimiwa Spika, Katika kuimarisha na kuongeza mtandao wa barabara na viwanja vyta ndege katika mapori ya akiba, barabara zenye urefu wa kilomita 132 zilitengenezwa katika Mapori ya Akiba Moyowosi na Ibanda-Rumanyika. Aidha,

barabara zenye urefu wa kilomita 178 zilikarabatiwa na mipaka yenye urefu wa kilomita 401 ilifyekwa katika Mapori ya Akiba Liparamba, Burigi, Ikorongo, Mpanga-Kipengele na Selous. Vilevile, viwanja vya ndege 13 kwenye Mapori ya Akiba Selous, Maswa, Rukwa-Lukwati, Rungwa, Ibanda-Rumanyika na Ugalla vilikarabatiwa kwa kuwekewa alama za kuongoza ndege.

15. Mheshimiwa Spika, Jitihada za kuboresha makazi ya watumishi katika maeneo ya hifadhi ziliendelea ambapo ujenzi wa nyumba za watumishi umeanza katika Mapori ya Akiba Swagaswaga na Kanda ya Kalulu, Selous. Vilevile, Wizara inaendelea kuboresha mtandao wa kusambaza maji katika Pori la Akiba Selous Kanda ya Matambwe.

Usimamizi wa Ardhioevu

16. Mheshimiwa Spika, Wizara iliendelea na usimamizi wa ardhioevu katika maeneo manne yaliyotengwa kama ardhioevu yenye umuhimu wa Kimataifa (Ramsar sites). Katika kipindi cha mwaka 2010/2011, Wizara iliratibu kazi za kiuchumi zinazozingatia matumizi bora ya ardhi kwa kutoa elimu katika wilaya 14 za Urambo, Kigoma, Ngorongoro, Longido, Manispaa ya Iringa, Iringa Vijijini, Ludewa, Njombe, Kilolo, Mufindi, Mbeya Vijijini, Mbarali, Mbozi na Chunya.

17. Mheshimiwa Spika, Wizara kwa kushirikiana na Ofisi ya Waziri Mkuu Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa, ipo katika hatua ya mwisho ya makubaliano na Tume ya Matumizi Bora ya Ardhi kuhusu kuandaa Mpango wa Matumizi bora ya Ardhi katika Vijiji sita vinavyozunguka Ziwa Natron katika wilaya za Longido na Ngorongoro.

Maeneo ya Jumuiya ya Hifadhi za Wanyamapor

18. Mheshimiwa Spika, Wizara iliendelea kuhamasisha wananchi kushiriki katika uhifadhi wa wanyamapor kwa kuendelea na mchakato wa kuanzisha Jumuiya za Hifadhi za Wanyamapor (WMAs). Katika kipindi cha mwaka 2010/2011, Wizara kwa kushirikiana na Halmashauri za Wilaya na wadau ilianza mchakato wa kuanzisha WMA katika wilaya za Longido, Tunduru na Namtumbo. Jumla ya WMA nne zilanzishwa ambazo ni Ziwa Natron, Wilaya ya Longido; CHINGOLI Wilaya ya Tunduru na KIMBANDA na KISUNGULE Wilaya ya Namtumbo. Aidha, Ofisi tatu za Asasi za Kijamii

(CBOs) zilijengwa katika wilaya za Tunduru na Namtumbo. Wizara ilitoa Haki ya Matumizi ya Rasilimali za Wanyamapori (User rights) kwa Jumuiya mbili zilizoidhinishwa ambazo ni JUKUMU na MAGINGO zinazosimamia maeneo ya Jumuiya ya hifadhi ya wanyamapori ya Ukutu na Liwale sawia.

Ulinzi wa Mali na Maisha ya Wananchi

19. Mheshimiwa Spika, Wizara kwa kushirikiana na Halmashauri za Wilaya ina jukumu la kulinda maisha na mali za wananchi dhidi ya wanyamapori kwa kufanya doria za msako wa kudhibiti wanyamapori wakali na waharibifu. Hadi Mei, 2011 jumla ya siku za doria 2,743 zilifanyika katika Wilaya 13 za Rombo, Hai, Siha, Simanjiro, Singida Vijijiini, Monduli, Nachingwea, Kondoa, Biharamulo, Rufiji, Karagwe, Muleba na Serengeti. Katika kukabiliana na tatizo la tembo waharibifu, Wizara kwa kushirikiana na wadau ilitoa elimu ya kudhibiti tembo hao kwa kutumia njia za pilipili kali iliyochanganywa na mafuta machafu (oil) katika wilaya za Serengeti, Morogoro, Nanyumbu, Kilosa na Kilwa. Wizara iliendelea na zoezi la kudhibiti Kunguru weusi katika maeneo ya Kibaha, Morogoro na Dar es Salaam kwa kutumia mitego na sumu aina ya DRC 1339. Jumla ya kunguru 279,158 waliuawa.

20. Mheshimiwa Spika, Wizara iliendelea kutekeleza utaratibu wa kutoa kifuta jasho kwa wananchi walioharibiwa mazao yao na wanyamapori na kifuta machozi kwa wananchi waliofiwa na ndugu zao kwa kuuawa na wanyamapori wakali. Jumla ya shilingi 37,100,000.00 zilitolewa kwa wakulima 371 walioharibiwa mashamba yao yenye ukubwa wa ekari 5,390.7 katika wilaya za Longido, Karagwe, Morogoro, Siha na Iringa Vijijiini. Katika mwaka 2010/2011, jumla ya wananchi 18 waliuawa na wanyamapori katika wilaya za Chunya, Kondoa, Mbozi na Iringa Vijijiini. Wizara ililipa jumla ya shilingi 3,600,000.00 kama kifuta machozi kwa familia za marehemu. Nachukua fursa hii kuwapa pole wote waliopoteza ndugu zao na walioharibiwa mazao kutookana na matukio hayo.

Kuanzisha Mamlaka ya Wanyamapor Tanzania

21. Mheshimiwa Spika, Mchakato wa kuanzisha Mamlaka ya Wanyamapor Tanzania (Tanzania Wildlife Authority) umeanza kwa kumteua Afisa Mwandamizi atakayeratibu zoezi la kuanzisha mamlaka. Taratibu za kuwapata wataalam elekezi kwa ajili ya kufanya kazi baadhi ya maeneo, ikiwa ni pamoja na kutayarisha Muundo wa Mamlaka, zinaendelea.

Ukusanyaji wa Maduhuli

22. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha mwaka 2010/2011, Wizara ilikadiria kukusanya jumla ya Shilingi 30,015,900,000.00 kutokana na rasilimali za wanyamapor. Hadi kufikia Mei, 2011 kiasi cha Shilingi 31,115,093,434.08 kilikusanywa, hivyo kuvuka lengo kwa asilimia 3.7

Uwindaji wa Kitalii

23. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha 2010/2011, Wizara ilikamilisha kuandaa Kanuni za Uwindaji wa Kitalii, Kutengeneza miongozo na vigezo vya kuomba vitalu vya uwindaji wa kitalii; kufanya tathmini ya vitalu na kuviweka katika daraja tano kulingana na ubora. Vilevile, Kamati ya Ushauri ya Kugawa Vitalu iliteuliwa. Baada ya maandalizi hayo kukamilika, vitalu 159 vimetangazwa katika awamu mbili tofauti na mchakato wa ugawaji kwa kipindi cha uwindaji 2013-2018 unaendelea. Mchakato huo unatarajiwa kukamilika mwezi Septemba, 2011.

Vyuo vya Taaluma ya Wanyamapor

24. Mheshimiwa Spika, Wizara imeendelea kutoa mafunzo katika taaluma ya wanyamapor kuitia vyuo vya Mweka, Pasiansi na Likuyu Sekamaganga. Katika kipindi cha 2010/2011, Chuo cha Usimamizi wa Wanyamapor Mweka Kilidahili wanafunzi 453 wa kozi ndefu. Chuo kiliwawezesha pia wakufunzi sita kusomea Shahada ya Uzamivu (PhD) na mmoja ngazi ya Shahada ya Uzamili (MSc). Vilevile, mitaala ya Shahada za Usimamizi wa Wanyamapor (wildlife management) na Utalii wa Wanyamapor (wildlife tourism) imepata ithibati ya Baraza la Taifa la Elimu ya Ufundi (NACTE).

25. Mheshimiwa Spika, Mwaka 2010/2011, jumla ya wakurufunzi 224 walihitimu mafunzo ya Usimamizi wa Wanyamapori ngazi ya Cheti cha Awali katika Chuo cha Taaluma ya Wanyamapori Pasiansi. Aidha, Chuo kimeboresha miundombinu ya kufundishia kwa kujenga madarasa mawili yenyewe uwezo wa kuchukua wakurufunzi 50 hadi 60 na bweni lenye uwezo wa kuchukua wakurufunzi 50. Vilevile, Chuo kimekarabati madarasa mawili na mabweni manne. Chuo cha Likuyu Sekamaganga kimeendesha mafunzo kwa askari wanyamapori wa vijiji 137. Chuo pia kimekarabati ofisi na kujenga eneo la kuegesha magari.

MFUKO WA KUHIFADHI WANYAMAPORI (TWPF)

26. Mheshimiwa Spika, Mfuko wa Kuhifadhi Wanyamapori uliendelea kugharimia shughuli za kulinda wanyamapori, utafiti, mafunzo, kutoa elimu kwa umma na kuimarisha miundombinu. Hadi Mei, 2011, Mfuko ulipata shilingi 14,152,188,603.31 kutokana na makusanyo ya Wizara kuititia Idara ya Wanyamapori ikilinganishwa na makadirio ya shilingi 12,994,051,019.50.

TAASISI YA UTAFITI WA WANYAMAPORI (TAWIRI)

27. Mheshimiwa Spika, Mwaka 2010/2011, Taasisi ilifanya mapitio ya Mwongozo wa Kufanya utafiti wa Wanyamapori nchini kwa kushirikisha wadau mbalimbali. Zoezi hili lilianza kwa kukusanya michango na maoni kutoka kwa watafiti wa ndani na nje ya nchi, likifuatiwa na warsha ya wadau wakuu wa utafiti wa wanyamapori nchini iliyofanyika Arusha Februari, 2011. Katika warsha hiyo, wadau walioshiriki ni pamoja na Idara za Wanyamapori, Misitu na Nyuki, Shirika la Hifadhi za Taifa, Mamlaka ya Hifadhi ya Ngorongoro, Tume ya Taifa ya Sayansi na Teknolojia, Chuo cha Usimamizi wa Wanyamapori Mweka, Chuo Kikuu cha Kilimo cha Sokoine, Chuo Kikuu cha Dar es Salaam na Chuo Kikuu cha Dodoma. Wadau hao walipitia Mwongozo wa Kufanya Utafiti wa Wanyamapori wa mwaka 2001 na kuandaa rasimu ya Mwongozo mpya.

28. Mheshimiwa Spika, Taasisi ilifanya mapitio ya maeneo ya kipaumbele ya utafiti wa wanyamapori Tanzania ya mwaka 1999 na kuainisha maeneo 15 ikiwa ni nyongeza ya maeneo matano ikilinganishwa na maeneo 10 ya awali. Maeneo hayo mapya ni mabadiliko ya tabia nchi, ufugaji wa nyuki, usimamizi wa ardhi oevu, usimamizi

wa rasilimali maji, uhifadhi shirikishi jamii wa maliasili na utawala bora katika maliasili. Vipaumbele hivi vitaanza kutekelezwa katika mwaka wa fedha 2011/2012. Vilevile, Taasisi iliendelea na mchakato wa kukamilisha Mpango wa Kitaifa wa Kuhifadhi Tembo nchini (*Tanzania Elephant Management Plan*). Mpango huo umeainisha vipaumbele vinavyohitaji kutiliwa maanani katika kuhifadhi na kudhibiti Tembo katika kipindi cha miaka mitano ijayo.

29. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Taasisi imeendelea tafiti nane kuhusu: matumizi ya pilipili katika kudhibiti uharibifu wa mazao unaofanywa na tembo; kurejea kwa Mbwa mwitu katika Hifadhi ya Taifa Serengeti; homa ya bonde la ufa; kupe wa nyuki (*Varroa spp.*); ufuatiliaji wa mwenendo wa magonjwa ya wanyamapori; utafiti wa Sheshe (*Kobus vardoni*) katika maeneo ya Kilombero; utafiti wa Twiga Kusini na Kaskazini mwa Mto Rufiji, na utafiti wa bioanuwai katika Hifadhi ya Taifa ya Mkomazi. Aidha, Taasisi iliratibu na kusimamia utafiti wa miradi 118 ya watafiti wa ndani na nje ya nchi katika maeneo mbalimbali.

30. Mheshimiwa Spika, Taasisi ilifanya utafiti wa njia muafaka za ufgaji kwa lengo la kuongeza uzalishaji na ubora wa mazao yatokanayo na nyuki. Utafiti huo ulihusu: aina na tabia za nyuki; vifaa vya ufgaji makundi ya nyuki; mazao na masoko yake; maadui na magonjwa pamoja na uhusiano wa nyuki na mimea. Taasisi pia ilitoa mafunzo ya ufgaji wa nyuki kwa wafugaji 118 katika Vijiji vitano vya: Mamire, Gichameda, Matufa, Mapea na Sangaiwe wilayani Babati; 92 katika Vijiji 15 vya Jimbo la Busega wilayani Magu; 330 katika Kata za Ngarenanyuki na Oldonyo Sambu wilayani Arumeru na 10 katika kijiji cha Ololosokwan wilayani Ngorongoro.

MAMLAKA YA HIFADHI YA NGORONGORO (NCAA)

31. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Mamlaka iliendelea kutekeleza majukumu yake ya kusimamia eneo la Hifadhi ya Ngorongoro linalojumuisha hifadhi ya wanyamapori, makazi ya watu na mifugo. Mamlaka ilitumia shilingi 1,793,049,733.00 kwa ajili ya matengenezo ya barabara ndani ya eneo la Hifadhi ya Ngorongoro pamoja na ununuzi wa mitambo ya kutengenezea barabara. Aidha, Kiasi cha shilingi 592,968,042.00 zilitumika kwa ajili ya kununua malori mawili kwa ajili ya kazi za ujenzi na ukarabati wa barabara ndani ya Hifadhi.

32. Mheshimiwa Spika, Mamlaka iliendelea kutekeleza miradi ya ujirani mwema kwa kujenga mabweni mawili ya shule ya Sekondari Embarway ambapo kiasi cha shilingi 150,000,000.00 zilitumika. Vilevile, kiasi cha shilingi 200,000,000.00 zilitumika katika Ujenzi wa Bwalo, Jiko na mtambo wa Biogas katika shule ya Msingi Olbalbal. Michoro kwa ajili ya ujenzi wa mabwawa katika maeneo ya Kaitakiteng, Iltulele (Naiyobi) na Ngairishi umekamilika. Aidha, kiasi cha shilingi 120,000,000.00 zimetumika kwa ajili ya ukarabati wa majosho ya Alailelai, Embulbul, Nainokanoka, Meshili na Ndiani. Pia, Mamlaka ilitumia shilingi 451,000,000.00 kwa ajili ya madarasa na nyumba za waalimu katika eneo la Jema-Oldonyo Sambu.

33. Mheshimiwa Spika, Ujenzi wa Makumbusho ya muda katika eneo la Laetoli katika Hifadhi ya Ngorongoro umekamilika, ambapo taarifa za tafiti zilizofanyika zimehifadhiwa. Aidha, katika makumbusho hiyo zimewekwa nyayo za mfano wa zile za Laetoli (replica footprints). Hata hivyo, upembuzi unaendelea ili kupata michoro stahiki kwa ajili ya jengo la kudumu la makumbusho.

SHIRIKA LA HIFADHI ZA TAIFA (TANAPA)

34. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Shirika la Hifadhi za Taifa Tanzania liliendelea na wajibu wake wa kusimamia uhifadhi wa maliasili na mazingira na kutangaza vivutio vya utalii. Shirika liliimarisha shughuli za doria kwa kushirikiana na Kikosi cha Doria cha Idara ya Wanyamapor pamoja na "Village Game Scouts" kwenye hifadhi mbalimbali. Mafunzo yaliendelea kutolewa kwa askari wa Shirika kwenye Chuo cha Wanyamapor Pasiansi. Aidha, Shirika lilihudhuria mikutano ya pamoja kuhusu uimarishaji wa ulinzi wa rasilimali za maliasili kati ya Taasisi za Kenya na Tanzania.

35. Mheshimiwa Spika, Kwa upande wa utoaji huduma za utalii kwenye hifadhi, Shirika liliendelea na jitihada zake za kuimarisha miundombinu ndani na nje ya hifadhi. Katika mwaka 2010/2011, Shirika lilijenga madaraja manne, nyumba tisa za watumishi, kukarabati mabanda ya kufikia watalii na hosteli kwa ajili ya wanafunzi, vyoo katika hifadhi mbalimbali na ujenzi wa gati katika Hifadhi ya Gombe.

36. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha Julai 2010 hadi Mei 2011, hifadhi zilitembelewa na watalii 938,737 na mapato yaliyopatikana yalifikia shilingi

94,014,769,950. Aidha, ukilinganisha na takwimu za mwaka jana kwa kipindi husika, idadi ya mwaka huu ni zaidi kwa jumla ya watalii 191,421 ambayo ni sawa na ongezeko la asilimia 36. Ongezeko hili ni kiashiria cha kupungua kwa makali ya m dororo wa uchumi duniani na kuongezeka kwa juhudini za utangazaji utalii nchi za nje.

37. Mheshimiwa Spika, Shirika liliendelea kutoa mchango wake kwa ajili ya maendeleo ya wananchi wanaozunguka hifadhi kupitia mpango wa ujirani mwema. Miradi iliyotekelizwa ni ya kujenga na kuimarisha miundombinu ikiwemo madarasa na mabweni, zahanati, ununuzi wa samani, uchimbaji visima na kuanzisha vitalu vya miche ya miti.

38. Mheshimiwa Spika, Shirika liliendeleza mikakati mbalimbali ya kuboresha utalii kwenye Hifadhi kwa kufanya maandalizi ya awali ya kuziwezesha kampuni binafsi kujenga kambi na hoteli za kulala wageni kwenye Hifadhi za Katavi, Ruaha, Serengeti, Mkomazi, Saadani na Kitulo kulingana na mipango kabambe ya kusimamia hifadhi hizo.

39. Mheshimiwa Spika, Kazi ya kufanya mapitio ya Mipango ya Jumla ya Usimamizi wa Hifadhi za Taifa za Arusha na Ziwa Manyara inatarajiwa kukamilika mwaka 2011/2012. Kazi zilizofanyika ni pamoja na kukusanya na kuchambua taarifa za awali za uandaaji wa Mipango hiyo kwa kushirikiana na wadau mbalimbali. Aidha, shughuli za ufuatiliaji wa mabadiliko ya mazingira zilifanyika na kubaini kuwa kwa ujumla hali ya mazingira ndani ya hifadhi ni ya kuridhisha ingawa kuna changamoto ya ukame kwa baadhi ya maeneo.

40. Mheshimiwa Spika, Mapitio ya Mipango ya Jumla ya Usimamizi ya Hifadhi za Ruaha, Saadani, Mkomazi na Serengeti yalikamilika na kubaini maeneo mapya ya uwekezaji wa hoteli na kambi za Utalii. Zoezi la kuandaa mipango kabambe ya kusimamia Hifadhi za Manyara, Udzungwa na Arusha lilianza. Aidha, wigo wa shughuli za utalii umeongezwa kwa kuanzisha utalii wa puto (balloon safari) katika Hifadhi ya Tarangire na utalii wa kutembea kwa miguu (walking safaris) katika Hifadhi za Taifa Serengeti na Tarangire.

41. Mheshimiwa Spika, Ili kuhamasisha utalii wa ndani, Shirika limekuwa likishiriki katika maonesho ya Sabasaba na Nanenane, kutoa elimu kwa umma na kutoa unafuu wa usafiri kwenda kutembelea Hifadhi za Mikumi, Arusha na Tarangire.

Kupitia programu ya Ujirani Mwema, Shirika lilitoa ushauri na kuchangia katika uhifadhi wa maeneo yenye thamani ya kiikolojia katika vijiji vinavyozunguka Hifadhi, pamoja na kuhamasisha vikundi vya wajasiriamali vya kuboresha utalii wa maeneo nje ya hifadhi.

42. Mheshimiwa Spika, Shirika liliendelea kutoa elimu ya uhifadhi katika shule na vijiji, kwa kuonesha video/sinema, kuanzisha vitalu vya miche, kugawa miche shulen, kutoa elimu ya matumizi ya majiko banifu na sanifu; kuwezesha ziara za wanafunzi, viongozi wa vijiji na makundi maalum kutembelea Hifadhi. Aidha, mabango yenye ujumbe wa uhifadhi yalisambazwa kwenye Hifadhi ili yatumike katika kutoa elimu.

43. Mheshimiwa Spika, katika kuhakikisha maeneo ya hifadhi yanalindwa dhidi ya uvamizi, kazi ya kuhakiki mipaka ilifanyika katika Hifadhi ya Serengeti. Kazi hiyo ilifanyika kwa kushirikiana na wataalam wa Wizara ya Ardhi, Nyumba na Maendeleo ya Makazi na TAMISEMI kwa maeneo yanayopakana na Pori la Akiba Maswa na Loliondo. Kazi ya uhakiki wa mpaka kati ya Hifadhi ya Taifa Mikumi na kijiji cha Maharaka wilaya ya Mvomero imekamilika na kuridhiwa na pande zote mbili. Zoezi la uhakiki kwa vijiji vya Ruhembe, Kihelezo na Msindazi linaendelea na linatarajiwa kukamilika mwaka 2011/2012.

44. Mheshimiwa Spika, Mgogoro wa mpaka kati ya Hifadhi ya Taifa Gombe na vijiji vya Mpanga na Mwamgongo umemalizika kwa pande zote kufikia makubaliano. Kwa upande wa Hifadhi ya Taifa Mkomazi, uhakiki wa mipaka ulifanyika katika eneo la Igire lililo na mgogoro kwa kushirikiana na uongozi wa Wilaya ya Same. Uhakiki huo ulibaini kuwa eneo hilo ni sehemu ya lililokuwa Pori la Akiba Mkomazi.

45. Mheshimiwa Spika, Mgogoro kati ya mpaka wa Hifadhi ya Taifa Tarangire na vijiji vitatu vya Gijedabom, Gedamar na Ayamango vinavyopakana na Hifadhi hiyo umekwisha kwa kufikia makubaliano na wananchi kulipwa fidia. Aidha, kwa sasa uongozi wa wilaya una jukumu la kuwapatia wananchi maeneo mengine watakayohamia. Vilevile, mgogoro wa mpaka kati ya kijiji cha Kikondo A na Hifadhi ya Taifa Kitulo unaendelea kushughulikiwa kwa kushirikisha uongozi wa kijiji. Hata hivyo, uhakiki wa mipaka ya kiutawala kati ya Wilaya ya Makete na Mbeya uliofanyika umebaini kuwa Kikondo A iko Wilaya ya Makete na siyo Mbeya. Shirika limeanza

mchakato wa kufanya marejeo ya Tangazo la Serikali (GN) ilioanzisha Hifadhi kwa lengo la kufanya marekebisho muhimu yatakayosaidia kumaliza migogoro.

SEKTA YA MISITU NA NYUKI

46. Mheshimiwa Spika, Katika kutekeleza Mpango na Bajeti ya mwaka 2010/2011, Sekta ya Misitu na Nyuki iliendelea na jukumu la kusimamia, kuhifadhi na kutunza rasilimali za Misitu na Nyuki. Rasilimali hizo zinategemewa katika kuhakikisha upatikanaji endelevu wa huduma na mazao ya misitu na nyuki kwa matumizi ya wananchi.

Sera za Taifa za Misitu na Ufugaji Nyuki

47. Mheshimiwa Spika, Mchakato wa mapitio ya Sera ya Taifa ya Misitu ya Mwaka 1998 ambao ulianza mwaka 2006 umekamilika baada ya kuingiza maoni ya Kamati ya Ushauri ya Kitaifa ya Misitu. Mchakato wa kuitia Sera ya Ufugaji Nyuki umeanza na hadidu za rejea za kumpata mshauri mwelekezi zimekamilika. Mapitio ya sheria na programu ambavyo ni vyombo vya kutekeleza sera hizi yatafanyika mara baada ya mapitio ya kila sera.

Utunzaji na Usimamizi wa Mashamba ya Miti

48. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Mashamba 16 ya miti ya Serikali yaliendelea kuhudumiwa ambapo jumla ya miche 12,926,852 ya miti aina mbalimbali ilikuzwa na jumla ya hekta 6,040 zilipandwa. Kiasi hiki ni ongezeko la asilimia 21 ya lengo la mwaka 2009/2010. Pia hekta 4,055.6 zilipogolewa, kilomita 754.9 za barabara zilikarabatiwa na barabara za kuzuia moto zenye urefu wa kilomita 2,485.7 zilitengenezwa. Katika kipindi cha 2010/2011, miti yenye mita za ujazo 1,154,373 ilifikia muda wa kuvunwa. Hata hivyo kiasi kilichovunwa hadi mwezi Mei 2011 kilikuwa mita za ujazo 939,831 ambazo ni sawa na asilimia 81.4.

49. Mheshimiwa Spika, Wizara imefanya jitihada za kushirikisha sekta binafsi katika zoezi la upandaji miti kibiashara. Uhamasishaji ulifanyika katika Wilaya tano za Njombe, Makete, Mufindi, Kilolo na Rungwe na kutoa ushauri wa kitaalamu juu ya

kutengeneza katiba na usajili wa vyama vya umoja wa wapanda miti. Aidha, Vijiji vinne vya Wilaya ya Makete viliwezeshwa kuanzisha ushirika wa wakulima wa miti.

Ulinzi wa Rasilimali za Misitu na Nyuki

50. Mheshimiwa Spika, Wizara iliendelea kudhibiti na kukagua mazao ya misitu katika kanda nane kwa kufanya doria 1,457 zikiwemo kanda tatu za mikoko katika ukanda wa bahari. Katika doria hizo, majahazi 39, vipande 31,736 vya mbao, vilingu 784; nguzo 6,115; mkaa magunia 14,150; magogo 998; Kilogramu 250 za vinyago; vitanda 45; slipa 280; milango 138; kuni zenyе ujazo wa mita 238, misumeno saba; pampu nne za maji na baiskeli 66 walikamatwa na kutaifishwa. Aidha, wahalifu 504 walikamatwa na kutozwa faini ya jumla ya shilingi 218,640,000.00 kwa kumiliki mazao ya misitu kinyume cha sheria na kesi 39 zilifikishwa mahakamani. Kati ya hizo, kesi 25 zimekwisha na Serikali ilishinda, kesi tatu watuhumiwa waliachiwa huru na kesi 11 zinaendelea mahakamani.

51. Mheshimiwa Spika, Operesheni za kuondoa wavamizi katika misitu iliyohifadhiwa zilifanyika kwenye misitu 16 ya hifadhi ya Goweko, Nyahua, Ipembampazi na Inyonga East Wilaya ya Sikonge; Mpanda-Line na Ulyankulu Wilaya ya Urambo; Ilomero Hill Wilaya ya Nzega; Kigwa Rubuga Wilaya ya Uyui na msitu wa Mto Igombe uliopo Wilaya tatu za Uyui, Nzega na Urambo mkoani Tabora. Aidha, wavamizi waliondolewa katika misitu ya Ruvu Kusini, Ruvu Kaskazini, Kazimzumbwi, Pugu, Masanganya na Mtita katika Mkoa wa Pwani. Vilevile, katika Mkoa wa Kilimanjaro operesheni ilifanyika katika Msitu wa Hifadhi Asilia wa Chome. Katika operesheni kwenye Msitu wa Chome, mbao 919, milango 350, madirisha 16, pampu saba za wachimbaji wa dhahabu, magunia ya mkaa 231, magari manne, kondoo 585 na ng'ombe 52 walikamatwa. Pia, matanuru 157 ya mkaa yaliyojengwa ndani ya hifadhi yaliharibiwa. Watuhumiwa 56 walihukumiwa kifungo cha kati ya miezi sita mpaka miaka saba.

52. Mheshimiwa Spika, Katika kutafuta ufumbuzi wa kudumu wa tatizo la uvamizi kwenye maeneo ya hifadhi ya mikoko, semina na mikutano mbalimbali zilifanyika kwa kuhusisha Wakuu wa taasisi zinazosimamia matumizi ya ardhi ya ukanda wa Pwani. Vilevile, mafunzo ya usimamizi wa Sheria na utunzaji wa kumbukumbu yalitolewa kwa washiriki 225 wa Kamati za Mazingira na Misitu. Pia, kiasi

cha hekta 152 za mikoko zilipandwa kwenye Delta ya Rufiji na katika mikoa ya Tanga na Lindi.

53. Mheshimiwa Spika, Katika kupima na kutathmini rasilimali za Misitu, jumla ya kilometra 221 za mipaka ya misitu ya hifadhi na mashamba ya miti ilifanyiwa soroveya. Misitu hiyo ni: Ruvu Kaskazini (km 0.4), Misitu wa Hifadhi wa Minziro (km 127), Misitu wa Marende (km 7.1), Misitu wa Hifadhi Loliondo (km 62.5) na Misitu wa Makerezange (km 9.1) na Shamba la Miti Mtibwa (km 11.9). Pia ramani ya Shamba la Miti Mtibwa ilichorwa. Aidha, Wizara iliendelea kuhudumia hifadhi nane za misitu ya Hifadhi Asilia ya Chome, Kilombero, Mkinga, Magamba, Nilo, Amani, Rungwe na Uluguru. Pia, ofisi tatu za Kilombero, Nilo na Uluguru zimejengwa. Vilevile, ujenzi wa nyumba mbili za watumishi na vituo viwili vya ulinzi wa misitu (Rangers posts) umefanyika katika Hifadhi Asilia ya Nilo.

Uvunaji na Udhibiti wa Mazao ya Misitu

54. Mheshimiwa Spika, Katika kuhakikisha uvunaji endelevu na udhibiti wa rasilimali za misitu, Wizara iliwezesha Wilaya 12 zenyne Mpango wa Usimamizi wa Misitu kuendesha vikao vya uvunaji wa mazao ya misitu pamoja na kufanya doria kwenye misitu. Wilaya hizo ni Sikonge, Mpanda, Biharamulo, Kigoma, Chunya, Liwale, Sumbawanga, Nanyumbu, Rufiji, Kisarawe, Karagwe na Handeni.

55. Mheshimiwa Spika, Katika kuongeza nguvu ya kudhibiti uvunaji na usafirishaji haramu wa mazao ya misitu kwa kushirikiana na Jeshi la Polisi, Wizara iliendesha warsha moja iliyowahusisha Maafisa 51 wa Polisi katika Kanda ya Mashariki.

Elimu kwa Umma na Uhamasishaji

56. Mheshimiwa Spika, Kanda za Uenezi zilifanya uhamasishaji jamii katika wilaya 80 kuhusu upandaji miti wa biashara, ufgaji nyuki, kampeni ya moto, usimamizi shirikishi wa misitu na uanzishaji wa mashamba ya miti ya watu binafsi. Uhamasishaji ulifanyika kwa njia ya mikutano, maonesho na sinema. Aidha, uanzishwaji wa jumuiya ya vyama vya waoteshaji miti ulifanyika katika vijiji 17 vya wilaya za Mbanga, Namtumbo, Songea na Liwale. Vilevile, kanda ziliandaa na kurusha vipindi 52 vya redio kupitia

redio za kanda, na kuandaa makala 10 zilizochapishwa kwenye magazeti na majarida mbalimbali likiwamo ‘MISITU NI MALI’. Aidha, jumla ya mikanda 76 ya video iliandaliwa kwa shughuli za ugani na jumla ya vipeperushi na vijarida 17,990 vyenye ujumbe mbalimbali vilisambazwa kwa wadau.

57. Mheshimiwa Spika, Uhamasishaji wa ufugaji nyuki ulifanyika katika wilaya 8 kama ifuatavyo: Geita – vijiji 5; Kahama vijij 6; Chunya vijiji 5; Njombe vijiji 5, Namtumbo vijiji 12, Rungwe vijiji 10 , Illeje vijij 9 na Mpanda vijiji 9. Vilevile, kanda ziliandaa mafunzo ya matumizi ya majiko banifu na jinsi ya kuyatengeneza kwa wananchi wa vijiji 17 vya wilaya za Ksimba, Ukerewe na Moshi vijijini. Jumla ya kaya 2,790 zimejengewa majiko banifu 5,223, wananchi 53 na wataalam wa wilaya 18 wamefundishwa kujenga majiko banifu ili kuifanya shughuli hii kuwa endelevu.

58. Mheshimiwa Spika, Kampeni za kudhibiti moto zilifanyika katika wilaya tano za Kilolo, Mufindi, Makete, Njombe na Ludewa na katika vijiji 21 vinavyozunguka Hifadhi Asilia Magamba. Aidha, barabara za kuzuia moto na njia za watalii zenye urefu wa kilomita 102 kwenye Hifadhi Asilia za Magamba, Uluguru, Chome na Kilombero zilisafishwa. Elimu ya udhibiti wa moto kwa njia za cinema, video na machapisho ilitolewa. Pia, miche 5,000 ya miti ya aina mbalimbali ilipandwa katika Hifadhi Asilia Kilombero.

Vyuo vya Taaluma ya Misitu na Ufugaji Nyuki

59. Mheshimiwa Spika, Wizara imeendelea kutoa mafunzo ya misitu na ufugaji nyuki katika vyuo vyake vitatu: Chuo cha Misitu Olmotonyi - Arusha, Chuo cha Viwanda vya Misitu – Moshi na Chuo cha Ufugaji Nyuki – Tabora. Mafunzo haya ni jitihada za kuhakikisha soko la ajira linakuwa na wataalam wa kutosha kuhudumia Sekta ya Misitu na Nyuki. Katika mwaka 2010/2011, jumla ya wakurufunzi 202 walidahiliwa kwa mwaka wa kwanza wa masomo kama ifuatavyo: Chuo cha Misitu Olmotonyi 147, Chuo cha Viwanda vya Misitu Moshi 21 na Chuo cha Ufugaji Nyuki Tabora 34. Hili ni ongezeko la asilimia 40 ukilinganisha na idadi ya wakurufunzi 112 waliodahiliwa kwa mwaka 2009/2010. Pia, katika kipindi hicho jumla ya wakurufunzi 130 walihitimu katika taaluma ya misitu na ufugaji nyuki. Katika kipindi hicho mitaala ya Misitu na ya Ufugaji Nyuki ilipitiwa na kupatiwa ithibati na NACTE.

60. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Chuo cha Ufugaji Nyuki Tabora kilianza rasmi kutoa mafunzo ya Ufugaji Nyuki kwa kozi ya Astashahada. Aidha, ukarabati wa majengo ya Chuo unaendelea ambapo hadi sasa mabweni mawili, nyumba tatu za wakufunzi zimefanyiwa ukarabati. Ujenzi wa jiko na bwalo unaendelea na utakamilika mwaka 2011/2012.

Tathmini ya Rasilimali za Misitu

61. Mheshimiwa Spika, Wizara inaendelea na zoezi la kuhesabu na kutathmini rasilimali za misitu kupitia mradi wa “National Forest Resources Monitoring and Assessment- (NAFORMA)” chini ya uhisani wa Serikali ya Finland na ushauri wa kitaalamu kutoka Shirika la Umoja wa Mataifa la Kilimo na Chakula (FAO). Tathmini imefanyika katika Mikoa ya Morogoro, Tanga, Dar es Salaam, Lindi, Pwani, Mtwara na Ruvuma. Kazi ya kuhesabu na kutathmini miti inatekelezwa kwa muda wa miaka mitatu na itamalizika mwaka 2012. Tathmini hiyo itawezesha upatikanaji wa takwimu ambazo zitatumwiwa kuboresha Mipango ya Usimamizi wa Misitu na kutoa mchango ipasavyo katika masuala ya tabianchi.

KUENDELEZA UFUGAJI NYUKI

62. Mheshimiwa Spika, Wizara iliendelea kutunza na kuhudumia Hifadhi sita za Ufugaji Nyuki zenyе hekta 5,225. Hifadhi hizo zina jumla ya makundi 400 ya nyuki katika Wilaya za Handeni 244, Manyoni 37, Kibondo 83 na Kondoa makundi 36. Aidha, katika kuongeza wingi na ubora wa mazao ya nyuki, Wizara imeendelea kutekeleza mpango wa kuboresha ufugaji nyuki katika wilaya tisa kwa kuhamasisha ufugaji nyuki kwa wananchi 1,592. Uhamasishaji huo umefanyika katika Wilaya za Kahama wananchi 646, Geita 155, Bukombe 106, Kilombero 115, Ulanga 117, Longido 111, Monduli 174 na Lindi 168. Vilevile, jumla ya vikundi 39 vya ufugaji nyuki vimeanzishwa kwenye wilaya za Bukombe, Geita, na Kahama. Vikundi hivyo vilipewa mizinga 138 kama ifuatavyo; Bukombe 40, Geita 50 na Kahama 48. Pia, mizinga 477 imetengenezwa na inatarajiwa kusambazwa katika Wilaya za Same, Kahama, Nachingwea, Tunduru, Mpanda, Sumbawanga na Lindi. Aidha, vifaa vya kinga viligawanywa katika Wilaya za Longido, Monduli na Kahama.

Ukusanyaji wa Maduhuli

63. Mheshimiwa Spika, Sekta ya Misitu na Nyuki pia inalo jukumu la kukusanya maduhuli ambapo hadi Mei, 2011 Wizara kuititia Sekta hii ilikusanya kiasi cha Shilingi 24,700,928,733.77 sawa na asilimia 63.4 ya lengo la Shilingi 38,958,900,000.00 zilizotarajiwa kukusanya kwa mwaka 2010/2011. Pamoja na mambo mengine upungufu huo ulitokana na kupunguzwa kwa asilimia 30 ya ushuru wa mazao ya misitu yanayotokana na mashamba ya miti.

WAKALA WA HUDUMA ZA MISITU TANZANIA (TFS)

64. Mheshimiwa Spika, Napenda kulitaarifu Bunge lako tukufu kuwa mchakato wa kuanzisha Wakala wa Huduma za Misitu Tanzania (Tanzania Forest Service Agency) umekamilika. Wakala huo umeanza kufanya kazi rasmi tangu tarehe 1 Julai, 2011. Madhumuni ya kuanzisha Wakala huu ni kuongeza ufanisi katika shughuli za uhifadhi na usimamizi wa rasilimali za misitu na nyuki, kuongeza uzalishaji na ubora wa mazao ya misitu na nyuki na ukusanyaji wa maduhuli.

MFUKO WA MISITU TANZANIA

65. Mheshimiwa Spika, Kama ilivyoahidiwa katika Bunge la mwaka jana, Wizara imeanzisha Mfuko wa Misitu (Tanzania Forest Fund) ambao ulianza rasmi Julai, 2010. Makusanyo ya Mfuko yalianza Oktoba, 2010 na hadi kufikia Mei, 2011 jumla ya Shilingi 1,997,066,851.00 zilikusanya. Chanzo cha mapato ya Mfuko huu ni kutokana na asilimia tatu ya mapato yatokanayo na mrabaha (royalty), asilimia mbili ya tozo ya ushuru mbalimbali wa bidhaa za misitu na asilimia 100 ya faini.

TAASISI YA UTAFITI WA MISITU (TAFORI)

66. Mheshimiwa Spika, Taasisi ya Utafiti wa Misitu Tanzania (TAFORI) inalo jukumu la kutafiti na kusimamia tafiti mbalimbali katika sekta ya Misitu na kuishauri Serikali. Katika mwaka wa fedha 2010/2011 Taasisi ilifanya na kusimamia utafiti wa mpango shirikishi wa kuendeleza misitu na utafiti kuhusu upatikanaji na mwenendo wa

soko la mbao nchini katika Mikoa ya Iringa, Morogoro, Pwani, Dar es Salaam, Kilimanjaro na Arusha.

67. Mheshimiwa Spika, TAFORI kwa kushirikiana na taasisi za utafiti za Afrika Mashariki chini ya Jumuiya ya Kimataifa ya Kuhifadhi na Kuongeza Ubora wa Miti (Central American and Mexico Coniferous Resources – CAMCORE) iliendelea kufanya majaribio 81 ya mkaratusi aina ya *Eucalyptus pellita* kutoka nchi mbalimbali duniani. Ustawishaji wa miti hii utasaidia kuongeza miti bora ya kupandwa kwa ajili ya matumizi ya nguzo na mbao ili kupunguza ukataji ovyo wa miti ya asili.

68. Mheshimiwa Spika, Taasisi iliendelea na utafiti juu ya bioteknolojia ya aina mbalimbali za kloni za miti ya mikaratusi (*Eucalyptus clones*). Majaribio 15 yamefanywa katika maeneo mbalimbali nchini. Miti hiyo inayokuwa haraka imeendelea kutunzwa katika bustani ya Kwamarukanga – Korogwe na kusambazwa kwa jamii. Aidha, taasisi imeanzisha bustani nyingine ndogo huko Mufindi na Kibaha kwa ajili ya kusogea huduma ya upatikanaji wa miche na teknolojia karibu na wananchi katika maeneo na ukanda huo. Taasisi iliendelea na ujenzi wa Ofisi na maabara kwa gharama ya shilingi bilioni 2.9 na ujenzi umekamilika kwa asilimia 96.

AKAUNTI MAALUM YA KUENDELEZA MASHAMBA YA MITI (LMDA)

69. Mheshimiwa Spika, Akaunti ya LMDA (Logging and Miscellaneous Deposit Account) ilianzishwa kwa madhumuni ya kuimarisha usimamizi na kuhudumia mashamba ya miti. Hadi Mei 2011, mapato ya Akaunti yalifikia Shilingi 8,394,394,568.00 sawa na asilimia 109.9 ya makadirio ya mapato ya shilingi 7,638,127,658. Mapato hayo yalitokana na mauzo ya miti katika mashamba 13 kati ya 15 yenye miti iliyofikia umri wa kuvunwa.

WAKALA WA MBEGU ZA MITI (TTSA)

70. Mheshimiwa Spika, Madhumuni ya Wakala wa Mbegu nchini ni kuwezesha upatikanaji endelevu wa mazao ya misitu na utunzaji wa mazingira nchini kwa kuzalisha na kusambaza mbegu bora za miti pamoja na vipandikizi vingine. Wakala wa Mbegu za Miti uliendelea kuzalisha na kuuza mbegu na miche bora ya miti. Hadi kufikia Mei, 2011

kiasi cha mbegu za miti kilo 8,625 zenyet thamani ya Shilingi 96,396,784.00 na miche 42,000 yenye thamani ya Shilingi 19,089,450.00 iliuza nchini. Miche iliyouzwa kwa wingi ni mitiki, miembe, michungwa, mikangazi na mwalambe. Aidha, kiasi cha mbegu kilichokuwa katika maghala ya Wakala kilikuwa kilo 14,250 ambazo ni kwa ajili ya wateja wanaoagiza mbegu kwa dharura.

71. Mheshimiwa Spika, Aina za mbegu za miti zilizouzwa ni 83 na kati ya hizo, aina za miti ya asili ni 33 sawa na asilimia 40 ya mbegu zote na iliyosalia ni mbegu za miti ya kigeni. Mbegu zinazonunuliwa kwa wingi ni za Msindano, Mkangazi, Mtiki, Mwerezi, Mkenge, Mgunga na Mkongo. Hadi Mei 2011, Wakala umesambaza nchini tani 12.2 za mbegu za miti pamoja na miche 45,000.

SEKTA YA UTALII

72. Mheshimiwa Spika, Utalii ni Sekta inayokua kwa kasi na mchango wake kwenye Pato la Taifa umekuwa ukiongezeka kila mwaka. Sekta ya Utalii huchangia pia kuleta mapato ya fedha za kigeni nchini, kutoa ajira kwa Watanzania na kuhamasisha sekta nyingine kama kilimo na hivyo kukuza uchumi. Sekta hii inachangia asilimia 25 ya mapato ya fedha za Kigeni. Takwimu zinaonyesha kuwa shughuli za hoteli ambazo ni sehemu ya Sekta ya Utalii nchini zilikua kwa asilimia 6.1 mwaka 2010 ikilinganishwa na asilimia 4.4 mwaka 2009.

Sera na Sheria

73. Mheshimiwa Spika; Wizara imeanza mchakato wa kupitia upya Sera ya Taifa ya Utalii ya mwaka 1999 kwa lengo la kuiboresha ili iendane na maendeleo ya utandawazi katika ngazi mbali mbali. Aidha, Kanuni za utalii zinaendelea kuboreshwa ili ziendane na mazingira ya sasa. Wizara ilitoa elimu kuhusu Sheria ya Utalii kwa wakala wa biashara za utalii katika Mikoa ya Mara, Dar es Salaam, Pwani, Mtwara na Lindi. Wakala 167 walielimishwa kuhusu Sheria, Kanuni na taratibu za kuanzisha na kuendesha biashara za utalii.

Mazao ya Utalii

74. Mheshimiwa Spika, Katika kuendeleza mazao ya utalii, Wizara imeelimisha na kuhamasisha wananchi kuhusu utalii wa kiutamaduni unaohusisha jamii. Elimu imetolewa kwa wanajamii kuhusu kuanzisha na kuendeleza utalii wa kiutamaduni katika Mikoa ya Lindi, Mtwara, Mbeya, Iringa, Pwani na Kilimanjaro. Aidha, idadi ya miradi ya Utalii wa kitamaduni imeongezeka kutoka 24 mwaka 2008 hadi kufikia miradi 34 mwaka 2010/2011. Vilevile, Wizara ilitoa mafunzo kwa wajasiriamali wadogo 51 katika Wilaya ya Bagamoyo ili kusaidia kuwawezesha kushiriki kikamilifu katika biashara ya utalii.

75. Mheshimiwa Spika, Katika kuimarisha ushirikiano kati ya Wizara na Sekta binafsi Mkataba wa Ushirikiano kati ya Wizara na Shirikisho la Vyama vya Utalii Tanzania ulisainiwa. Mkataba huu umeweka utaratibu wa mazungumzo kati ya Serikali na Sekta Binafsi kuhusu maendeleo ya sekta ya utalii nchini.

76. Mheshimiwa Spika, Katika kukuza utalii wa ndani, Wizara imeendelea kushiriki katika maonesho mbalimbali yanayofanyika nchini kama vile Saba Saba, Nane Nane na Karibu Travel & Tourism Fair ili kuelimisha na kuhamasisha Watanzania kutembelea vivutio vya utalii. Takriban wananchi 1,352,500 walielimishwa kuhusu Sera, Sheria na Miongozo mbalimbali ya utalii. Wizara ilisambaza jumla ya nakala 6,000 za Sera ya Utalii, vipeperushi na vijarida mbali mbali vya utalii.

Uboreshaji wa Huduma katika Sekta ya Utalii

77. Mheshimiwa Spika, Katika kuboresha huduma zinazotolewa na sekta ya utalii, Wizara imeendelea kufanya ukaguzi wa utoaji huduma za utalii katika Mikoa ya Dar es Salaam, Pwani, Mwanza, Mara, Lindi, Mtwara na Arusha. Pia, Mitaala mipya ya huduma na malazi imeandaliwa na kusambazwa katika vyuo vya utalii ambavyo vimesajiliwa na NACTE.

78. Mheshimiwa Spika, Makubaliano ya ushirikiano ya kuwezesha mafunzo ya wataalam wa kuweka hoteli katika daraja yalisainiwa kati ya Wizara ya Maliasili na Utalii na Wizara ya Viwanda, Biashara na Masoko kuitia mradi wa *Capacity Building for Trade Development and Integration in Tanzania*. Katika Makubaliano hayo, Wizara

ilipewa shilingi milioni 133 kutoka mradi huo ambazo ziligharimia mafunzo ya wiki nane kwa wataalam 17 kutoka Tanzania Bara na Zanzibar.

Ukusanyaji wa Maduhuli

79. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Wizara ilikadiria kukusanya shilingi 2,793,200,000 kutokana na leseni za wakala wa biashara za Utalii nchini. Hadi kufikia Mei, 2011 kiasi cha shilingi 2,981,449,641.40 sawa na asilimia 106.7 ya lengo kilikuwa kimekusanywa. Mafanikio haya katika ukusanyaji yametokana na kuimarika kwa usimamizi, kuongezeka kwa uwekezaji na uboreshaji wa huduma za utalii.

BODI YA UTALII (TTB)

80. Mheshimiwa Spika, Jukumu la Bodi ya Utalii ni kutangaza utalii ndani na nje ya nchi. Katika mwaka 2010/2011, Bodi iliendelea na jukumu lake kwa kushiriki katika maonesho, kuandaa na kusambaza vipeperushi, majarida, na kutumia tovuti na televisheni.

81. Mheshimiwa Spika, Katika kutekeleza jukumu hilo mwaka 2010/2011, Bodi ya Utalii iliandaa na kusambaza nakala 36,000 za vipeperushi mbalimbali vya utalii katika lugha tisa za kimataifa ambazo ni Kiswahili, Kiingereza, Kifaransa, Kijeruman, Kihispaniola, Kijapani, Kiitaliano, Kichina, na Kiarabu. Aidha, Bodi iliandaa na kusambaza ramani 25,000 zinazoonyesha vivutio mbalimbali vya utalii vilivyopo nchini, CD 24,000, DVD 1,600, nakala 18,000 za jarida la *Selling Tanzania*, nakala 2,800 za *Tanzania Conference Directory* na nakala 3,000 za *Tanzania Tourism and Travel Directory*.

82. Mheshimiwa Spika, Bodi pia imefanikiwa kuweka matangazo ya utalii kwenye viwanja sita vya Ligi Kuu ya Uingereza (English Premier League) na matangazo hayo yamerushwa rasmi kuanzia Agosti, 2010 na kufikia tamati Mei, 2011. Matangazo hayo yalionesha utalii wa fukwe, Hifadhi ya Mlima Kilimanjaro na mzunguko wa kuhama kwa nyumbu katika Hifadhi ya Taifa Serengeti. Aidha, Takwimu za utafiti zinaonesha kuwa takriban watu bilioni mbili duniani waliweza kuona matangazo hayo kupitia ligi hii.

83. Mheshimiwa Spika, Bodi imeendelea kutangaza mazao na huduma za utalii katika maonesho ya utalii 14 ambayo yalifanyika nchini Urusi, Kanada, Uingereza, Marekani, Italia, Ujeruman, Hispania, Ufaransa, Uholanzi, Uturuki, Japani, Falme za Kiarabu na Ubelgiji. Katika maonesho hayo vipeperushi mbalimbali vya vivutio vya utalii vilisambazwa. Vilevile, Bodi iliwezesha misafara ya waandishi wa habari, wakala 10 wa utalii kuja Tanzania kutembelea vivutio vya utalii kwa lengo la kuvitangaza. Kati ya hao, Wakala saba wa utalii walitoka kwenye masoko mapya ya Japani na India na watatu walitoka soko la Marekani. Vilevile, Bodi iliratibu msafara wa waendesha pikipiki maarufu ya *Harley Davidson Rally* uliohusisha washiriki 70 kutoka Ufaransa, Ubelgiji, Kanada na Israeli.

84. Mheshimiwa Spika, Katika kutangaza utalii wa ndani, Bodi ya Utalii imeendelea kudhamini matukio mbali mbali yaliyofanyika hapa nchini kama vile, mbio za *Kilimanjaro Marathon* na *Mlimbwende wa Utalii* (Miss Domestic Tourism). Udhamini huo umesaidia kuhamasisha Watanzania kutembelea vivutio vya utalii. Aidha, Bodi inatumia wasanii wa muziki kuhamasisha utalii wa ndani kwa kutoa burudani inayoambatana na uulizaji maswali yanayohusu utalii pamoja na utoaji zawadi mbali mbali kwa washindi.

85. Mheshimiwa Spika, Kutokana na juhudzi za uendelezaji, utangazaji na uboreshaji wa huduma katika sekta ya utalii, mapato yatokanayo na sekta hii yameongezeka hadi kufikia Dola za Kimarekani bilioni 1.25 zilizopatikana kutoka kwa watalii 782,699 kuanzia Januari hadi Desemba mwaka 2010 ikilinganishwa na Dola za Kimarekani bilioni 1.16 mwaka 2009 kutoka kwa watalii 714,367.

WAKALA WA CHUO CHA TAIFA CHA UTALII (NCT)

86. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Chuo kiliendelea kutekeleza majukumu ya kutoa mafunzo katika fani ya ukarimu na utalii ili kuongeza ubora wa utoaji wa huduma katika Sekta ya Utalii. Jumla ya Wakurufunzi 321 walipatiwa mafunzo katika ngazi ya Astashahada na Stashahada. Katika kuwajengea uwezo watumishi, Chuo kiliwezesha watumishi wanne kupata mafunzo ya Shahada ya Uzamili, wawili Stashahada na 26 mafunzo ya muda mfupi ndani na nje ya nchi.

87. Mheshimiwa Spika, Wakala uliendelea kusimamia ujenzi wa kampasi mpya ya Chuo cha Taifa cha Utalii ambapo kazi za kufunga vifaa vya jikoni na kuagiza

transfoma ili kuongeza kiwango cha umeme pamoja na jenereta zilifanyika. Kampasi hiyo inatarajiwa kuanza mafunzo Septemba, 2011.

SEKTA YA MALIKALE

88. Mheshimiwa Spika, Sekta ya Malikale ina jukumu la kuhifadhi, kulinda, kutunza na kuendeleza Urithi wa Utamaduni wa Taifa. Aidha, Sekta hii inachangia katika kukuza utalii nchini kwa kuongeza idadi ya vivutio vikihusisha utalii wa kihistoria, makumbusho na malikale.

Sera na Sheria

89. Mheshimiwa Spika, Katika kipindi cha 2010/2011, Wizara ilikamilisha kutafsiri Sera ya Malikale katika lugha ya Kiingereza ambapo nakala 1,000 za Sera hiyo zilichapishwa. Aidha, Wizara iliandaa rasimu ya mkakati wa kutekeleza Sera hiyo kwa kuainisha maeneo muhimu ya utekelezaji. Wizara ilianza mchakato wa kuandaa Sheria ya Malikale kwa kuainisha upungufu katika Sheria Na. 10 ya mwaka 1964 na marekebisho yake Na. 22 ya mwaka 1979.

Uhifadhi wa Malikale

90. Mheshimiwa Spika, Katika kutambua na kuweka kumbukumbu za wapigania uhuru, Wizara iliendelea kuandaa orodha ya maeneo yaliyotumiwa na wapigania uhuru hapa nchini. Katika mwaka 2010/2011, Wizara ilikusanya taarifa za maeneo 11 ya wapigania uhuru katika mikoa ya Iringa na Mbeya. Katika Mkoa wa Iringa maeneo yaliyohusika ni Kihesa, Mgagao (Wilaya ya Kilolo), nyumba za Shirika la Nyumba la Taifa zilizotumiwa na FRELIMO, Mnara wa FRELIMO na jengo la Kikosi Maalum cha Wapigania Uhuru (SDU-Special Duty Unit-Manispaa ya Iringa). Katika Mkoa wa Mbeya maeneo yaliyohusika ni mabweni ya Jeshi la Wananchi Tanzania (JWTZ) katika Wilaya ya Mbalizi, Nyumba ya Samora Machel, Shule ya Sekondari ya Samora Machel, Bwalo la Maafisa wa Jeshi Jiji la Mbeya na Kambi ya Mafunzo ya Itumbi Wilaya ya Chunya. Maeneo hayo yatajumuishwa katika Orodha ya Urithi wa Utamaduni wa Taifa na yanatambuliwa kuwa maeneo muhimu yaliyotumiwa na wapigania uhuru Kusini mwa Afrika. Vilevile, Wizara imeandaa kanzi kwa ajili ya kuweka na kutunza kumbukumbu za

malikale kwa njia ya kisasa ya elektroniki ili kuhakikisha kuwa rasilimali za malikale zinafahamika na kuhifadhiwa.

91. Mheshimiwa Spika, Wizara katika kuimarisha uhifadhi na matumizi endelevu ya vituo vya Malikale kwa mwaka 2010/2011 ilikamilisha michoro ya majengo ya kutolea taarifa yatakayojengwa kwenye vituo vya Mapango ya Amboni, Kimondo cha Mbozi, Makumbusho ya Kumbukizi ya Chifu Mkwawa, Kalenga, Engaruka na magofu ya Kilwa Kisiwani. Wizara inaendelea na ujenzi wa uzio katika Kituo cha Kumbukizi ya Dkt. Livingstone, Kigoma. Vilevile, Wizara iliendelea kutoa ushauri wa kitaalamu katika ukarabati wa Boma la Kijerumani wilayani Bagamoyo pamoja na kuainisha gharama za huduma muhimu za maji na miundombinu katika Kituo cha Kwhira, Tabora ambapo utekelezaji wake utaanza mwaka 2011/2012.

92. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Wizara ilianza kazi ya kufukua nyayo za zamadamu katika eneo la Laetoli lililopo katika hifadhi ya Ngorongoro-Arusha kwa kufukua eneo la mita 3.5 kati ya mita 27 za eneo lenye nyayo. Katika eneo lililofukuliwa zilipatikana nyayo nane zote zikiwa katika hali nzuri. Kufukuliwa kwa nyayo hizo kulikuwa na lengo la kuweka mikakati ya kuzihifadhi zikiwa wazi, kutoa fursa kwa wananchi kuona nyayo hizo na wanasayansi kuona aina ya mwamba wenye nyayo hizo na kutathmini masuala ya uhifadhi kabla ya kuzifukua nyayo zote kwa ujumla. Kwa kuzingatia kuwa nyayo hizi za Zamadamu zenye umri wa miaka milioni 3.6 ni za kipekee duniani katika historia ya mabadiliko ya mwanadamu; kufukuliwa kwake kunatarajia kuongeza idadi ya watalii na mapato.

93. Mheshimiwa Spika, Utafiti na ugunduzi wa nyayo katika maeneo mbalimbali umeendelea na katika kipindi cha 2009/2010 nyayo nyingine zinazokadiriwa kuwa na umri wa miaka 120,000 ziligunduliwa huko Engaresero karibu na Ziwa Natron, wilayani Ngorongoro. Mwaka 2010/11, nyayo nyingine ziligunduliwa katika eneo la Naiyobi, Ngorongoro mkoani Arusha. Kuendelea kugunduliwa nyayo zaidi, siyo tu kunaonyesha umuhimu wa eneo la Ngorongoro kihistoria bali pia umuhimu wa eneo hili kiutalii.

Elimu kwa Umma

94. Mheshimiwa Spika, Wizara iliendelea kutoa elimu kwa umma juu ya umuhimu wa Uhifadhi wa malikale kupitia vipindi vya redio na televisheni. Wizara

iliandaa na kuendeleza kipindi cha Zamadamu kwa kushirikiana na Shirika la Utangazaji Tanzania (TBC). Kupitia kipindi hicho, Wizara iliandaa vipindi 10 kuhusu urithi wa utamaduni kutoka Mkoa wa Iringa. Maeneo yaliyohusika ni Kituo cha Kalenga kwa ajili ya historia ya Chifu Mkwawa na Utawala wake; Kaburi la Nyundo, Mnara wa Kumbukumbu ya Askari wa Kijerumani waliokufa wakati wa vita katika ya Wajerumani na Wahehe wakiongozwa na Chifu Mkwawa eneo la Lugalo, Iringa; Mapango ya Magubike na Bonde la Isimila kuhusiana na chimbuko la mwanadamu na matumizi ya zana za mawe.

Aidha, nakala 2,000 za kitabu cha Urithi wa Utamaduni kwenye Njia ya Kati ya Biashara ya Utumwa na Vipusa (*Tanzania Cultural Heritage Along the Central Slave Route*) zilichapishwa kwa lengo la kuelimisha jamii kuhusu malikale zilizopo kwenye njia ya kati ya Biashara ya watumwa na vipusa.

95. Mheshimiwa Spika, Wizara ilishiriki katika uzinduzi wa mnara wa mashujaa wa vita vya majimaji uliofanyika tarehe 16 Agosti, 2010 katika Kijiji cha Nandete, Kilwa Kipatimu, Mkoa wa Lindi. Kupitia uzinduzi huo, Mnara wa Kumbukumbu wa Mashujaa wa vita ulizinduliwa na Mhe. Dkt. Jakaya Mrisho Kikwete, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania. Aidha, tarehe 25 hadi 27 Februari, 2011, Maadhimisho ya Mashujaa wa Vita vya Majimaji yalifanyika katika Mkoa wa Ruvuma ambapo Mnara wa Kumbukumbu za Mashujaa wa Vita vya Majimaji mjini Songea ulizunduliwa.

Usimamizi wa Maeneo ya Urithi wa Dunia

96. Mheshimiwa Spika, Tanzania ni mwanachama wa Mkataba wa UNESCO wa mwaka 1972 unaohusu Uhifadhi na Ulinzi wa Urithi wa Dunia wa Asili na wa Utamaduni. Mkataba huo uliidhinishwa na Mkutano Mkuu wa UNESCO uliofanyika Paris Ufaransa mwaka 1972. Tanzania iliridhia Mkataba huo mwaka 1977. Kutokana na mwongozo wa utekelezaji wa Mkataba huo, Tanzania imefanikiwa kupewa heshima ya kuwa na maeneo saba kwenye Orodha ya Urithi wa Dunia.

Maeneo hayo ni Hifadhi ya Taifa Serengeti, Hifadhi ya Ngorongoro, Hifadhi ya Taifa Kilimanjaro, Magofu ya Kilwa Kisiwani na Songo Mnara, Pori la Akiba Selous, Michoro ya Miambani Kondoa na Hifadhi ya Mji Mkongwe Zanzibar. Maeneo hayo yanazo sifa za pekee duniani na hayafanani na maeneo mengine kwa umuhimu na ubora wake hapa duniani.

97. Mheshimiwa Spika, Kila mwaka Tanzania imekuwa ikihudhuria mikutano ya kamati ya urithi wa dunia ili kushiriki katika kuelezea hali ya uhifadhi wa maeneo ya urithi wa dunia, changamoto za kiuhifadhi na kuwasilisha maombi ya kuongeza au kupunguza idadi, wigo au ukubwa wa maeneo kwenye orodha hiyo kwa mujibu wa vigezo. Mwaka 2010/2011, Wizara imeshiriki kwenye mkutano huo mara mbili, mikutano hiyo ilifanyika Brasilia, Brazil Julai hadi Agosti, 2010 na Paris, Ufaransa Juni, 2011.

98. Mheshimiwa Spika, Katika Mkutano wa 34 wa Kamati ya Urithi wa Dunia uliofanyika Brasilia Brazil, Wizara iliwasilisha ombi na kukubaliwa kwa Hifadhi ya Urithi wa Dunia ya Ngorongoro kuwa hifadhi ya urithi mchanganyiko (natural and cultural mixed site). Hatua hii inalifanya eneo la Hifadhi ya Ngorongoro kuwa hifadhi ya urithi asilia na wa utamaduni, hivyo kuvutia watalii wengi zaidi. Wizara inaandaa utaratibu wa kuwezesha maeneo ya malikale yaliyopo kwenye eneo la hifadhi kuwa katika usimamizi wa Mamlaka ya Hifadhi ya Ngorongoro.

99. Mheshimiwa Spika, Katika Mkutano wa 35 wa Kamati ya Urithi wa Dunia uliofanyika Paris Ufaransa pamoja na mambo mengine, Tanzania ilikwenda kutoa maelezo ya kina kuhusu hoja ya ujenzi wa barabara ya kukatisha Hifadhi ya Taifa Serengeti. Aidha, wajumbe walikwenda kutetea ombi la Tanzania la kufanya mabadiliko madogo ya mpaka wa eneo la Urithi wa dunia katika Pori la Akiba Selous. Napenda kulifahamisha Bunge lako tukufu kuwa maelezo ya Tanzania kwa maeneo yote mawili yameelewaka vizuri na Kamati ya Urithi wa Dunia imeahidi kuwa itaendelea kushirikiana na Tanzania ili kuhakikisha kuwa mipango yetu ya maendeleo inayotekelawa kwenye maeneo yaliyoko kwenye urithi wa dunia inatekelezwa kwa uangalifu mkubwa bila kuathiri sifa za upekee za maeneo hayo (outstanding universal value).

100. Mheshimiwa Spika, Kufuatia utafiti wa muda mrefu na kugundulika kwa madini ya Urani katika eneo la Mto Mkujju katika Pori la Akiba Selous, Serikali ilianza mchakato wa kuruhusu wawekezaji waliokuwa wakifanya utafiti huo kuchimba madini hayo. Pamoja na Sheria ya Wanyamapori Na. 5 ya mwaka 2009 kuruhusu uchimbaji wa madini ya urani, gesi na mafuta (Kifungu Na. 20(3)) katika Mapori ya Akiba, uchimbaji madini hauruhusiwi katika maeneo ya urithi wa dunia. Hivyo, Serikali ilipeleka ombi UNESCO la kufanya mabadiliko ya mipaka kwa kuondoa eneo la km^2 345 kati ya km^2

50,000 sawa na asilimia 0.69 ya Pori zima la Selous ili kuruhusu uchimbaji ufanyike nje ya eneo la urithi wa dunia.

101. Mheshimiwa Spika, Faida za maeneo yetu kuorodheshwa kwenye Orodha ya Urithi wa Dunia ni pamoja na urahisi wa kuyatangaza na hivyo kuwavutia watalii. Aidha, kupitia UNESCO na mashirika mengine ya uhifadhi duniani, maeneo hayo hupata misaada ya kifedha na utaalamu katika kuyahifadhi na kuyaendeleza. Kwa mwaka wa fedha 2010/2011, Wizara kwa kushirikiana na UNESCO ilitoa mafunzo kwa Wakuu wa Vituo 10 vilivyopo kwenye Orodha ya Urithi wa Dunia hapa nchini; mafunzo kwa wananchi wa Kilwa kuhusu manufaa ya maeneo ya urithi wa dunia na ukarabati wa magofu ya Kasri ya Makutani, Kilwa Kisiwani.

Utalii wa Ndani na Ukusanyaji Maduhuli

102. Mheshimiwa Spika, Kwa kutambua umuhimu wa kukuza utalii katika kuinua Pato la Taifa, Wizara iliendelea kuhamasisha Watanzania kutembelea maeneo yenye vivutio vya malikale. Hadi kufikia Mei 2011, idadi ya watalii ilifikia 104,362 ikilinganishwa na Mei, 2010 ambapo watalii 103,777 walitembelea maeneo hayo.

103. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2010/2011, Wizara iliweka lengo la kukusanya shilingi 327,400,000.00 kutoka Sekta ya Malikale. Hadi Mei, 2011 shilingi 221,402,267.18 zilikusanywa ikiwa ni asilimia 67.6 ya lengo.

SHIRIKA LA MAKUMBUSHO YA TAIFA (NMT)

104. Mheshimiwa Spika; Shirika la Makumbusho ya Taifa limeendelea kutekeleza majukumu yake ya kutafiti, kuhifadhi, kutunza na kuelimisha Umma kuhusu urithi wa Taifa. Shirika limeanza mchakato wa kupanua Makumbusho ya Azimio la Arusha ili yawe endelevu na kuonyesha historia pana ya mageuzi ya kisiasa na kiuchumi nchini. Katika mwaka 2010/2011, Shirika limeandaa andiko la mradi wa kujenga jengo pembedi mwa jengo la kihistoria lililopo sasa jijini Dar es Salaam bila kuathiri mandhari yake. Sambamba na ujenzi huo unaofanyika Dar es Salaam, Shirika pia limepata kiwanja katika jiji la Arusha kwa ajili ya ujenzi wa Makumbusho ya Elimu Viumbe Hai.

105. Mheshimiwa Spika, Napenda kulitaarifu Bunge lako tukufu kuwa Serikali ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania kwa ushirikiano na Serikali ya Sweden imekamilisha ujenzi wa Nyumba ya Utamaduni Jijini Dar es Salaam. Nyumba hiyo itazinduliwa wakati wa kilele cha Maadhimisho ya miaka 50 ya Uhuru wa Tanzania Bara Desemba, 2011.

106. Mheshimiwa Spika, Shirika katika kuhakikisha kuwa Watanzania wanafahamu historia ya Tanzania, limeanzisha programu maalum ya kuelimisha na kuhamasisha wanafunzi na watu wazima kutembelea Makumbusho ya Taifa. Hadi Mei, 2011 ziara za kuhamasisha wanafunzi zilifanyika kwenye shule 74 katika Mikoa ya Arusha, Ruvuma, Mara na Dar es Salaam. Aidha, watalii waliendelea kuhamasika na kutembelea Makumbusho ya Taifa ili kujua historia ya Tanzania. Hadi Mei, 2011 idadi ya watalii walitembelea Makumbusho ya Taifa ilikuwa ni 83,918 ikilinganishwa na watalii 69,711 kwa kipindi kama hicho mwaka 2009/2010.

107. Mheshimiwa Spika, Ninayo furaha kuliarifu Bunge lako tukufu kuwa juhudzi za kurejesha urithi wa nchi yetu uliokuwa katika Makumbusho ya Taifa la Kenya ziliendelea. Urithi huo unahusisha masalia ya wanyama wa kale na zana za muhula wa mawe. Hadi kufikia Juni, 2011 Serikali imerejesha asilimia 90 ya urithi huo. Sehemu iliyobaki itarejeshwa mwaka 2011/2012. Aidha, Shirika limepokea Sarafu 1,446 kutoka *British Institute of Archaeology in East Africa* (Nairobi – Kenya), zilizotumika kuanzia karne ya 10. Sarafu hizi zikiwemo sarafu maarufu za Kilwa, zimesaidia kueleza historia ya maendeleo ya miji ya Afrika ya Mashariki.

UTAWALA NA RASILIMALIWATU

108. Mheshimiwa Spika, Wizara katika kipindi cha mwaka 2010/2011 imeendelea kusimamia masuala ya watumishi katika maeneo ya ajira, utendaji kazi, nidhamu, mafunzo, maslahi ya watumishi, utawala bora, ustawi wa afya kwa watumishi wote pamoja na kusimamia masuala ya jinsia.

Maendeleo ya Watumishi

109. Mheshimiwa Spika, Wizara ilitarajia kuajiri watumishi wapya 260 na kujaza nafasi zilizoachwa wazi pamoja na kupandisha vyeo watumishi 265 wa kada mbalimbali.

Katika kipindi hicho, jumla ya watumishi 265 walipandishwa vyeo na 84 walithibitishwa kazini. Aidha, nafasi za ajira mpya na zilizoachwa wazi hazikujazwa kwa kuwa Serikali ilisitisha zoezi hilo.

110. Mheshimiwa Spika, Wizara ilikamilisha uandaaji wa Mfumo wa kielektroniki wa kufuutilia majalada (file tracking system) ikiwa ni hatua ya kuboresha masjala ya Wizara. Aidha, watumishi 24 waliwezeshwa kushiriki mafunzo kuhusu matumizi ya mfumo huo.

111. Mheshimiwa Spika, Kwa kuona umuhimu wa kuwajengea watumishi uwezo wa kielimu na kuboresha utendaji kazi, kwa mwaka 2010/2011, Wizara iliwezesha watumishi 189 kuhudhuria mafunzo ambapo watumishi 44 walihudhuria mafunzo ya muda mfupi na 145 walihudhuria mafunzo ya muda mrefu. Aidha, Wizara ilifanya zoezi la uhakiki kwa watumishi wote 3,415 kwa lengo la kuboresha mfumo wa kuhifadhi kumbukumbu za kiutumishi.

112. Mheshimiwa Spika, Kwa mwaka 2010/2011, watumishi 55 walishiriki michezo ya Mei Mosi iliyofanyika mkoani Morogoro ikiwa na lengo la kuboresha afya na kuimarisha uhusiano na watumishi wengine. Vilevile, Wizara iliendelea kutoa huduma kwa watumishi walioathirika na Virusi vya Ukimwi na kuhamasisha watumishi kupima kwa hiari ili kujua afya zao. Hadi sasa, watumishi 41 wamejitokeza kuwa wanaishi na Virusi vya Ukimwi na wanawezeshwa kupata lishe bora na virutubisho.

113. Mheshimiwa Spika, Katika kuboresha utendaji kazi, mwaka 2010/2011, Wizara ilifanya mkutano wa Baraza la Wafanyakazi uliohudhuriwa na wajumbe 70 ambapo hoja mbalimbali za watumishi zilijadiliwa na maazimio ya utekelezaji kufikiwa. Wizara ilifanya mkutano wa watendaji wake wakuu ulioshirikisha wajumbe 100 ambapo maazimio ya kuongeza tija na ufanisi yalipitishwa.

IV. CHANGAMOTO KATIKA UTEKELEZAJI WA MAJUKUMU

KWA MWAKA 2010/2011

114. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka wa fedha 2010/2011, Wizara ilikabiliwa na changamoto mbalimbali katika utekelezaji wa majukumu yake. Changamoto hizo ni kama ifuatavyo:

- (i) Kukosekana kwa watumishi wa kutosha kushughulikia utekelezaji wa programu zake hususan katika Idara za Wanyamapor na Misitu na Nyuki;
- (ii) Uvunaji haramu na matumizi yasiyo endelevu ya rasilimali za maliasili na malikale na uvamizi wa maeneo yaliyohifadhiwa;
- (iii) Ushiriki usioridhisha wa wadau katika kuhifadhi na matumizi endelevu ya rasilimali za maliasili, malikale na vivutio nya utalii;
- (iv) Ufinyu wa bajeti ya Wizara, hivyo kutokidhi utekelezaji wa malengo yaliyokusudiwa na dharura za uhifadhi;
- (v) Fedha za Miradi ya Maendeleo kutopatikana kwa wakati;
- (vi) Kuwepo kwa mwamko mdogo wa Watanzania kutembelea vivutio nya Utalii

115. **Mheshimiwa Spika**, changamoto nyingine kubwa ni kuwepo kwa matukio ya uvunjaji wa Sheria ya Wanyamapor Na.5 ya 2009 kuhusu ukamataji na biashara ya kusafirisha wanyama hai. Katika kipindi hiki, tukio mojawapo kubwa lilihusisha utoroshaji wa wanyama hai wa aina mbalimbali wapatao 120 na ndege hai 16 usiku wa tarehe 26 Novemba, 2010 kutokea Uwanja wa ndege wa Kimataifa wa Kilimanjaro. Kufuatia tukio hilo watuhumiwa sita wamekamatwa na kufunguliwa mashitaka katika Mahakama ya Hakimu Mkazi Moshi.

116. **Mheshimiwa Spika**, kufuatia tukio hilo, pamoja na kukamatwa kwa watuhumiwa na kufunguliwa mashitaka, Wizara imechukua hatua nyingine za haraka zifuatazo:

- (i) Kusitisha leseni kwa wafanyabiashara wanaotuhumiwa;
- (ii) Kuimarisha ukaguzi katika uwanja wa ndege wa KIA kwa kuweka Askari Wanyamapor muda wote;
- (iii) Kuweka kituo cha kudumu cha Askari Wanyamapor kwenye uwanja wa KIA;
- (iv) Kuimarisha ushirikiano na Askari Polisi, Uhamiaji na Forodha kwenye vituo vyote nya kutokea nchini nya mipakani, bandarini na viwanja nya ndege;
- (v) Kuimarisha Kitengo cha Intelijensia;
- (vi) Kuimarisha Kikosi Dhidi Ujangili Kanda ya Kaskazini, Arusha kwa kuongeza vitendea kazi, watumishi na kufanya mabadiliko kwa baadhi ya watumishi.

117. Mheshimiwa Spika,

Pamoja na upelelezi wa kipolisi kwa ajili ya kesi iliyoko mahakamani, vyombo vyatunzi na usalama vinafanya uchunguzi ndani na nje ya nchi ikihusisha pia vyombo vyatunzi wa ushirikiano wa tunzi wa maliasili vyatunzi na LATF (Lusaka Agreement Task Force). Uchunguzi huo unakusudia pia kujiridhisha kama kuna ushiriki wa watumishi wa Wizara. Aidha, Wizara imeunda 'task force' ya kukagua mazizi yote ya kuhifadhi wanyamapor na ndege wanaosubiri kusafirishwa yanayomilikiwa na wafanyabiashara wote 180 wenye leseni.

118. Mheshimiwa Spika, Hatua za kukabiliana na changamoto nyingine katika Wizara zimechukuliwa zikiwemo;

- (i) Kuboresha ukusanyaji wa maduhuli, kuitia viwango vyatunzi na vyanzo vipyta;
- (ii) Kuongeza ushirikishaji wa wadau mbalimbali katika uhifadhi na matumizi endelevu ya maliasili, malikale na shughuli za utalii;
- (iii) Kuendelea kuongeza ajira kwa watumishi wapya kulingana na bajeti na upatikanaji wa nafasi za ajira;
- (iv) Kuongeza bajeti ya tunzi, uhifadhi na usimamizi wa rasilimali za maliasili na malikale;
- (v) Kuhamasisha jamii kutembelea vivutio vyatunzi ili kukuza utalii wa ndani;
- (vi) Kuanzisha Wakala wa Huduma za Misitu na Mfuko wa Misitu;

V. MPANGO WA UTEKELEZAJI NA MALENGO KWA MWAKA 2011/2012

SEKTA YA WANYAMAPORI

119. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2011/2012, Wizara itaendelea kukamilisha Kanuni sita za kutekeleza Sheria Na.5 ya mwaka 2009 ya Kuhifadhi Wanyamapor. Kanuni zitakazohusika ni: Uanzishaji na Usimamizi wa Mashamba na Bustani za wanyamapor; Maeneo ya Jumuiya ya Hifadhi za Wanyamapor; Matumizi ya Wanyamapor yasiyo ya Uvunaji; na utekelezaji wa Mkataba wa Kimataifa wa Kudhibiti Biashara ya Wanyamapor na Mimea iliyoko katika hatari ya kutoweza-CITES. Aidha,

Kanuni za Uchimbaji wa Madini katika Mapori ya Akiba na Tengefu na Utendaji kazi wa Kikosi Dhidi Ujangili zitakamilishwa.

120. Mheshimiwa Spika, Wizara itaendelea kuimarisha ulinzi na uhifadhi wa wanyamapori kwa kuendesha siku za doria 100,000 dhidi ya majangili na siku 3,000 za msako wa wanyamapori wakali na waharibifu, kununua vitendea kazi hususan helikopta moja, kuweka mfumo wa *satellite* wa kufuutilia mienendo ya wahalifu katika hifadhi, magari 10, mahema 50, GPS 200 na sare za watumishi 3,000. Vilevile, Wizara itajenga vituo vya doria Nangurukuru na Pori la Akiba Mkungunero. Sanjari na kazi hizo, Wizara itakamilisha ujenzi wa Ofisi ya Mkuu wa Kanda katika Pori la Akiba Kigosi, Kanda ya Kalulu katika Pori la Akiba Selous na kujenga nyumba mbili za watumishi katika Mapori ya Akiba Rungwa na Liparamba.

121. Mheshimiwa Spika, Katika kuendeleza miundombinu ndani ya Mapori ya Akiba, Wizara itatengeneza barabara zenyе urefu wa kilomita 300, kukarabati kilomita 320 na kusafisha kilomita 200 za mipaka katika Mapori ya Akiba. Vilevile, itaendelea na ukarabati wa viwanja vya ndege 15 ndani ya Mapori ya Akiba; kukamilisha maboresho ya mtandao wa kusambaza maji katika Pori la Akiba Selous Kanda ya Matambwe na kujenga bwawa la maji katika Pori la Akiba Rungwa. Aidha, Wizara itaandaa Mipango ya Jumla ya Usimamizi wa Mapori ya Akiba Ugalla, Moyowosi-Kigosi na Mpanga-Kipengele.

122. Mheshimiwa Spika, Wizara itaendelea kuratibu na kusimamia maeneo manne yaliyotengwa kuwa Ardhioevu zenyе hadhi ya Kimataifa. Vilevile, Wizara itashirikiana na Ofisi ya Waziri Mkuu -TAMISEMI kukamilisha Mpango wa Matumizi ya Ardhi katika vijiji sita vinavyozunguka Ziwa Natron wilayani Longido na Ngorongoro. Aidha, Wizara itajenga nyumba moja katika eneo la Ramsar la Ziwa Natron.

123. Mheshimiwa Spika, Katika kuhakikisha kuwa wananchi wananaufaika na rasilimali za wanyamapori, Wizara itaendelea kuhamasisha wananchi kushiriki katika kuhifadhi wanyamapori kwa kupanua wigo wa faida zitokanazo na rasilimali hizo. Wizara itawezesha uanzishaji wa WMA mbili katika maeneo ya Yaeda Chini wilayani Mbulu na Kilindi. Vilevile, Wizara itaendelea kutoa asilimia 25 ya fedha zitokanazo na uwindaji wa kitalii katika Halmashauri za wilaya zenyе vitalu vya uwindaji na Jumuiya za Jamii zilizoidhinishwa (Authorized Association – AA).

124. **Mheshimiwa Spika**, Mwaka 2011/2012, Vyuo vya taaluma ya wanyamaporitadahili wakurufunzi 784 na askari wanyamaporit wa vijiji 200 kama ifuatavyo: Mweka 500, Pasiansi 284 na Likuyu Sekamaganga 200. Chuo cha Taaluma ya Wanyamaporit Pasiansi kitaendelea kuboresha miundombinu kwa kujenga darasa moja, maabara moja na mabweni mawili pamoja na kukarabati nyumba za watumishi. Kituo cha Likuyu Sekamaganga kitaimarisha mafunzo kwa kuongeza idadi ya Askari Wanyamaporit wa vijiji watakaopatiwa mafunzo kutoka 137 mwaka 2010/2011, hadi 200 na kuanza kozi mpya ya uongozaji watalii.

125. **Mheshimiwa Spika**, Napenda kulitaarifu Bunge lako tukufu kuwa Chuo cha Usimamizi wa Wanyamaporit Mweka, baada ya kupata ithibati ya mitaala kutoka NACTE, kinatarajia kuanza mafunzo ya Shahada ya Usimamizi wa Wanyamaporit (Wildlife Management) na Shahada ya Utalii wa Wanyamaporit (Wildlife Tourism) ifikapo Oktoba 2011. Aidha, Chuo kitaendelea kuboresha maabara, “taxidermy” na “herbarium” na kununua vifaa vya mafunzo ikiwa ni pamoja na magari matatu ili kuboresha mafunzo kwa vitendo. Katika kipindi hicho, Chuo kitawezesha wakufunzi sita kuhudhuria mafunzo ya Shahada ya Uzamivu (PhD) na wakufunzi wawili mafunzo ya Shahada ya Uzamili (MSc). Vilevile, Chuo kitawawezesha watumishi wanne wasio wakufunzi kushiriki mafunzo ya muda mrefu.

SHIRIKA LA HIFADHI ZA TAIFA (TANAPA)

126. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2011/2012, Shirika litaendelea kuimarisha uwezo wa Idara ya Himasheria kwa kuhakikisha upatikanaji wa vifaa na nyenzo muhimu ikiwemo utumiaji wa helikopta na mbwa maalum. Katika kutekeleza azma hii, Shirika litajenga vituo 26 vya askari, kuajiri askari 120 pamoja na kununua magari 34. Aidha, Shirika litaendelea kutoa mafunzo ya muda mfupi na mrefu kwa maaskari na maafisa pamoja na kushiriki warsha na semina mbalimbali.

127. **Mheshimiwa Spika**, Shirika litaendelea kuimarisha shughuli za ufuutiliaji wa mabadiliko ya mazingira ndani na nje ya hifadhi na kuchimba mabwawa kwa ajili ya wanyamaporit. Vilevile, Shirika litaendelea kuidadi wanyamaporit katika Hifadhi zake ambapo kwa mwaka 2011/2012, kazi hiyo itafanyika katika Hifadhi za Tarangire,

Manyara na Mikumi. Pia, Shirika litaendelea kufuatilia afya za wanyama na kudhibiti milipuko ya magonjwa.

128. Mheshimiwa Spika, Katika kuendeleza utalii, Shirika litaendelea kupanua wigo wa shughuli za utalii hasa katika eneo la hifadhi za kusini kama vile utalii wa safari za puto, utalii wa usiku katika Hifadhi za Mikumi, Ruaha na baadaye Katavi ili kuvutia wageni wengi zaidi. Aidha, Shirika litaendelea kuratibu shughuli za wawekezaji kwenye hifadhi pamoja na kuelekeza jitihada katika kuendeleza utalii wa ndani, utalii wa kiikolojia na kiutamaduni kwa kushirikiana na jamii zinazozunguka hifadhi pamoja na utangazaji wa vivutio vya utalii ndani na nje ya nchi. Aidha, Shirika litashiriki katika maonesho 25 nje ya nchi na matatu ndani ya nchi ambayo ni Sabasaba, Nanenane na Karibu Fair. Matarajio kwa mwaka 2011/12 ni kutembelewa na watalii 889,920 na kuingiza mapato ya shilingi 141,062,553,040.00

129. Mheshimiwa Spika, Shirika litaendelea kutoa elimu ya uhifadhi kwa kutumia njia mbalimbali kama vile majorida, mikutano ya hadhara na wanavijiji, kutoa elimu katika shule za msingi, ziara za waandishi wa habari na vipindi vya redio na televisheni. Aidha, Shirika litaendelea na utaratibu wa kuchangia miradi mbalimbali ya maendeleo kwa kuongeza bajeti ya kugharimia miradi ya ujirani mwema kutoka shilingi 550,046,559.00 mwaka 2010/2011 hadi shilingi 744,244,212.00 Vilevile, Shirika litahuisha taratibu na vigezo vya uchangiaji na uibuaji wa miradi ya ujirani mwema ili kuondoa upungufu uliojitekeza.

130. Mheshimiwa Spika, Shirika litaendelea kuimarisha miundombinu katika Hifadhi zake kwa kufanya matengenezo ya kawaida ya jumla ya Kilometa 3,200 za barabara na kujenga madaraja manne katika Hifadhi za Ruaha, Tarangire na Serengeti. Katika kuboresha makazi ya watumishi, Shirika limepanga kujenga nyumba 30. Aidha, Shirika litakamilisha mapitio ya Mipango Kabambe ya Hifadhi za Ziwa Manyara, Arusha na Tarangire.

Kwa kutambua migogoro ya mipaka, Shirika limeunda Kitengo Maalum cha kushughulikia migogoro.

MAMLAKA YA HIFADHI YA NGORONGORO (NCAA)

131. **Mheshimiwa Spika**, Katika kuimarisha na kuboresha miundombinu na makazi ya watumishi, Mwaka 2011/2012 Mamlaka itaendelea na matengenezo ya barabara ndani ya eneo la Hifadhi zenyet urefu wa jumla ya kilometra 420, kununua tingatinga (bulldozer) moja kwa ajili ya ujenzi wa barabara na kujenga nyumba mbili za ghorofa kwa ajili ya familia 12 za watumishi. Vilevile, katika kuongeza vyanzo vyamapato Mamlaka itaandaa michoro kwa ajili ya kujenga kitega uchumi mjini Arusha.

132. **Mheshimiwa Spika**, Mamlaka itaendelea kutekeleza miradi ya ujirani mwema kwa kukamilisha ujenzi wa madarasa matatu katika Shule ya Msingi Jema iliyoko Oldonyo Sambu. Aidha, Mamlaka itafanya ukarabati wa majosho, itatekeleza mradi wa kuboresha mifugo na ujenzi wa mabwawa matatu kwa ajili ya mifugo katika eneo la Ngairishi. Miradi mingine mikubwa itakayotekelawa ni mradi wa uboreshaji wa mifugo ya wenyeji katika vijiji vyote 17 ndani ya Hifadhi. Hii itajumuisha ujenzi wa majosho 17, usambazaji wa madume bora na uhamilishaji, kutoa chanjo, kuchimba mabwawa na kuboresha malisho. Aidha, Mamlaka itaendelea kusimamia mfuko wa kutoa chakula kwa wenyeji kwa bei nafuu.

TAASISI YA UTAFITI WA WANYAMAPORI TANZANIA (TAWIRI)

133. **Mheshimiwa Spika**, katika mwaka 2011/2012, Taasisi itafanya sensa ya wanyamapori katika Mapori ya Akiba hususan tembo kwenye Pori la Akiba Selous na mamba kwa nchi nzima. Taasisi pia itaendelea na utafiti wa mwenendo wa magonjwa ya wanyamapori hasa ndani ya maeneo yaliyohifadhiwa pamoja na kuendelea na utafiti wa mbwa mwitu katika Hifadhi za Serengeti na Wilaya ya Ngorongoro (Loliondo). Aidha, Taasisi itakamilisha na kuanza kutekeleza Mpango wa Utekelezaji wa Kuhifadhi Wanyama Wanyonyeshao nchini (Conservation Action Plan for Mammals in Tanzania).

134. **Mheshimiwa Spika**, Taasisi kupitia Kituo cha Utafiti wa Nyuki Njiro itafanya tafiti juu ya nyuki wasiouma katika maeneo muhimu ya ufugaji nyuki; kuendelea na utafiti kuhusu kupe aina ya *Varroa destructor* ambao walipatikana kwenye wilaya 25 katika mikoa 12 ya Tanzania Bara. Utafiti utaendelea kufanyika katika mikoa mingine iliyobaki. Vilevile, taasisi itaendelea na utafiti kuhusu mahusiano kati ya nyuki na mimea

katika kanda zote za Tanzania Bara ili kuwezesha uchoraji wa ramani kulingana na aina za mimea, nyuki, asali na chavua katika maeneo husika. Aidha, Taasisi itaandaa michoro ya jengo la maabara ya utafiti wa nyuki.

SEKTA YA MISITU NA NYUKI

135. Mheshimiwa Spika, Katika kutekeleza majukumu na mpango kazi wa mwaka 2011/2012, Wizara itaendelea kuitia na kuboresha Sera, Sheria, Kanuni na Taratibu pamoja na Programu za Misitu na Nyuki ili ziendane na wakati. Wizara itafanya tafsiri ya Kanuni za Misitu na Nyuki kutoka lugha ya Kiingereza kwenda Kiswahili na kusambaza nakala 4,500 kwa wadau mbalimbali.

136. Mheshimiwa Spika, Ili kuongeza wingi na ubora wa mazao ya nyuki, Wizara itaendeleza ufgaji nyuki kwenye wilaya 30. Katika kuhakiki na kudhibiti viwango vya ubora wa mazao ya nyuki katika Soko la nchi za Ulaya, Wizara itakusanya sampuli 55 za asali ikiwa ndiyo idadi ya chini inayokubalika kulingana na kiwango cha uzalishaji nchini kwa ajili ya uchambuzi wa kemikali. Pia, itaendelea kuzipatia kaya 1,500 teknolojia sahihi ya ufgaji nyuki na matumizi bora ya nishati itokanayo na miti.

137. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2011/2012, Wizara kwa kushirikiana na Halmashauri za Wilaya itaongeza uhamasishaji wa jamii kushiriki katika masuala ya misitu na ufgaji nyuki ambapo itatoa elimu ya utunzaji na matumizi bora ya rasilimali za misitu na nyuki kwa kufanya huduma za ugani na kusambaza majorida na vipeperushi. Jumla ya nakala 6,000 za majorida, vipeperushi, Sera na Kanuni zitachapishwa na kusambazwa kwa wadau. Aidha, vipindi 39 vya redio vinavyotoa elimu ya uhifadhi wa misitu, upandaji miti, kupambana na moto na ufgaji nyuki vitarushwa hewani.

138. Mheshimiwa Spika, Vyuo vya Misitu na Ufugaji Nyuki vinatarajia kudahili jumla ya wakurufunzi 244 katika mwaka 2011/2012 kama ifuatavyo: Chuo cha Misitu Olmotonyi 164; Chuo cha Viwanda vya Misitu Moshi 25; na Chuo cha Ufugaji Nyuki Tabora 55. Aidha, Wizara itaendelea kuwezesha Vyuo vya Misitu na Ufugaji Nyuki vilivyopo chini yake kutekeleza majukumu yao. Hatua zitakazochukuliwa ni pamoja na kuwezesha ujenzi wa maktaba katika Chuo cha Viwanda vya Misitu – Moshi na kuendelea kukamilisha ujenzi wa bwalo la chakula na ukarabati wa baadhi ya majengo ya Chuo cha Ufugaji Nyuki Tabora.

WAKALA WA HUDUMA ZA MISITU (TFS)

139. **Mheshimiwa Spika**, Katika mwaka 2011/2012, Wakala wa Misitu Tanzania utaandaa mipango ya usimamizi wa hekta milioni 1.36 za misitu ya hifadhi ya uzalishaji (Misitu ya Asili na Mashamba 16 ya miti ya kupanda) kufuatana na mipango kazi iliyopitishwa. Aidha, miche 10,051,000 ya aina mbalimbali za miti itakuzwa na kupandwa katika hekta 7,900 za mashamba. Vilevile, katika kuongeza wingi na ubora wa mazao ya nyuki, Wakala utaimarisha vituo vinne vya mashamba ya mfano kwa kuviongezea mizinga 5,000, kuanzisha manzuki 12 zenyе jumla ya mizinga 200 kwenye maeneo mbalimbali na kutoa elimu ya ufugaji nyuki kwa vijiji 60 vinavyozunguka hifadhi za taifa za misitu.

140. **Mheshimiwa Spika**, Mipaka na barabara za kuzuia moto zenyе urefu wa kilometa 4,700.8 pamoja na barabara zinazotumika ndani ya misitu zenyе urefu wa kilometa 2,311.5 zitakarabatiwa. Aidha, Wakala utajenga majengo 14 kwenye mashamba ya miti ya Sao Hill (tisa), Rubare (moja), Buhindi (moja), Matogoro (moja), Mtibwa (moja) na Rondo (moja). Vilevile, Wakala utakarabati jumla ya majengo 165, ikiwa ni nyumba 154 za watumishi katika mashamba 15 ya miti na vituo vinne vya nyuki pamoja na ofisi saba za kanda. Wakala pia utaimarisha mifumo ya kukusanya maduhuli yatokanayo na mazao ya Misitu na Nyuki ili kufikia lengo la shilingi bilioni 38.9 mwaka 2011/2012.

141. **Mheshimiwa Spika**, Katika kuimarisha usimamizi wa misitu ya hifadhi nchini yenyе hekta milioni 1.8, Wakala utafanya tathmini kwenye mikoa 10 ili kuhakiki mipaka, kuchora ramani na kutayarisha mipango ya usimamizi. Aidha, kwa kuanzia hifadhi zitakazohakikiwa zitapangiwa mameneja ili kuimarisha usimamizi. Vilevile, Wakala umepanga kuondoa wavamizi wa misitu ya hifadhi katika mikoa tisa na kanda tatu za mikoko. Wakala pia, utaimarisha usimamizi na udhibiti wa biashara ya mazao ya misitu na nyuki kwa kuanzisha vikosi vidogo katika mikoa miwili na wilaya nane.

142. **Mheshimiwa Spika**, Ili kuongeza ufanisi na tija katika utendaji kazi, Wakala utanunua vitendea kazi muhimu ambavyo vitatumika katika kukusanya maduhuli, kufanya doria na kutoa elimu kwa wafugaji nyuki vijijini. Vifaa vitakavyonunuliwa ni magari manne, pikipiki 48, kompyuta 50, vifaa vya kupima ubora wa asali, mavazi ya

kinga, sare, mahema na magodoro. Aidha, Wakala utaainisha mahitaji ya watumishi na kuwasilisha maombi ya ajira mpya ili kuboresha utendaji. Katika kuhakikisha kuwa jamii na wadau mbalimbali wa misitu wanaoshiriki kusimamia misitu ya hifadhi ya Serikali Kuu wananaufaika, Wizara itapitia upya "Mwongozo wa Usimamizi Shirikishi wa Misitu wa Pamoja". Aidha, Wizara itaweka utaratibu mzuri wa jinsi watakavyonufaika kwa kubainisha kiwango cha mgawanyo wa kazi na mapato yatokanayo na ushiriki wao.

MFUKO WA MISITU TANZANIA

143. Mheshimiwa Spika, Katika Mpango kazi wa mwaka 2011/2012, Mfuko wa Misitu Tanzania umetenga takriban Shilingi 500,000,000.00 kuwezesha jamii katika wilaya 10 kuanzisha na kusimamia misitu ya hifadhi ya vijiji; kuanzisha na kuendesha miradi midogo ya jamii ambayo ni rafiki wa mazingira pamoja na uanzishaji wa vitalu vyatiti na upandaji miti katika mashamba ya vikundi na watu binafsi. Miongoni mwa watakaonufaika na Mfuko huu ni Jamii katika ngazi za Wilaya na vijiji, watu binafsi, vikundi vyatiti na Asasi za uhifadhi na utafiti wa misitu.

144. Mheshimiwa Spika, misitu ina mchango mkubwa katika kuondoa gesiukaa (carbon dioxide) katika hewa. Ili kupunguza kasi ya kutoweka na kuharibika kwa misitu ambayo ndiyo chanzo cha kuongezeka gesiukaa, Wizara kwa kushirikiana na Ofisi ya Makamu wa Rais (Mazingira) inaandaa Mkakati wa Kupunguza Uzalishaji Gesiukaa kutokana na kutoweka na kuharibika Misitu (MKUGUMI). Utekelezaji wa Mkakati huo utaimarisha utunzaji wa misitu kutokana na biashara ya gesiukaa. Biashara hii pia itawezesha wananchi kufaidika na mapato yatakayopatikana hivyo kuimarisha utunzaji wa misitu ya asili pamoja na kupanda miti.

WAKALA WA MBEGU ZA MITI (TTSA)

145. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2011/2012, Wizara kuitia Wakala wa Mbegu za miti inatarajia kuuza kilo 12,500 za za mbegu za miti na miche 56,000 ya miti aina mbalimbali. Vilevile, Wakala utaanzisha vyanzo vinne vyatiti mbegu bora za miti ambapo viwili ni kwa ajili ya miti ya Mkangazi (African Mahogany), Mfudufudu (white teak) na Michungwa na vingine viwili kwa ajili ya miti ya asili aina ya Mvule na Mninga. Wakala pia itaendelea kutunza vyanzo 27 vyatiti mbegu za miti katika maeneo mbalimbali

nchini. Aidha, Wakala itaendesha mafunzo ya muda mfupi kuhusu kuanzisha bustani na kutunza miche ya miti kwa wadau mbalimbali nchini.

TAASISI YA UTAFITI WA MISITU (TAFORI)

146. **Mheshimiwa Spika**, Mwaka 2011/2012, Taasisi ya Utafiti wa Misitu Tanzania itaendelea na utafiti wa sampuli za udongo zilizochukuliwa katika maeneo ya majaribio ya mikaratusi. Aidha, Taasisi itaendelea kupima matumizi ya maji kwa aina mbalimbali za miti kwa mfano mikaratusi, misindano (pine) na miti ya asili ili kutoa ushauri wa kitaalam.

147. **Mheshimiwa Spika**, TAFORI kwa kushirikiana na taasisi za utafiti za Afrika Mashariki chini ya Jumuiya ya Kimataifa ya Kuhifadhi na Kuongeza Ubora wa Miti (Central American and Mexico Coniferous Resources – CAMCORE) itaendelea na majaribio ya kuotesha jamii ya miti iliyoboreshwa kutoka nchi mbalimbali ikiwemo familia 72 za Mitiki (*Tectona grandis*) huko Longuza – Muheza. Aidha, Taasisi itafanya majaribio ya kuotesha aina mbalimbali za msandarusi ili kusaidia jamii kuanzisha mashamba. Vilevile, Taasisi itawaelimisha watumiaji njia bora za uvunaji wa msandarusi na pia kusaidia kutafuta masoko.

148. **Mheshimiwa Spika**, Taasisi pia itaendelea kusimamia na kuangalia ukuaji wa miti ya dawa iliyopewa kipaumbele cha kwanza Kanda ya Ziwa. Pia, Taasisi itaendelea kusimamia majaribio ya kilimo mseto pamoja na kusambaza teknolojia hiyo katika sehemu mbalimbali nchini kutokana na uhitaji. Taasisi itaendelea kutunza na kukusanya takwimu za mashamba ya miti mbalimbali ya majaribio katika kanda zote nchini.

149. **Mheshimiwa Spika**, TAFORI imekuwa ikifanya tafiti na kutunza sampuli za miti-vichaka (shrubs) na mimea mingine yenye matumizi mbalimbali katika Hebaria yake. Kichaka aina ya *Carissa spinarum* ambayo hapo awali ikijulikana kama *Carissa edulis* kiko katika familia ya *Apocynaceae*. Kichaka hiki hutumika katika kutengeneza tiba ya asili huko Samunge maarufu kama “kikombe cha babu”. Hifadhi ya sampuli za kichaka hiki, imefanyika toka mwaka 1925 na kuna makusanyo 22 kutoka maeneo mbalimbali ya nchi ikiwemo Samunge. Katika maeneo haya kichaka hiki hufahamika

kwa majina mbalimbali kama ifuatavyo Mugamuryok (Sonjo), Mchofwe (Pare), Qach (Barabaig), Machame, Manka (Chagga), Msuuku (Fipa), Titiwi (Gorowa), Umuyonza (Waha), Muyonzaki, Muyanza, Muyonza (Haya), Mfumbwe, Mvambandusi (Hehe), Quach, Titiyo (Iraqw), Mkanga onza, Mkangayonza (Kerewe), Munyore, Rinyore (Kuria), Olamuriaki, Olyamliyak (Maasai), Mkumbaku (Nguu), Mfumbeli (Nyamwezi), Mkabaku (Rangi), Mfumba, Mkumbaku (Sambaa), na Mukambaku (Zaramo) .

150. **Mheshimiwa Spika,** Ukuzaji wa mti-kichaka huo hufanyika kwa njia ya mbegu, maotea na vilevile kwa njia ya vipande kutoka kwenye mti wenyewe yaani matawi au mizizi. Kwa vile mti huu umeonekana kutumika kwa wingi, Katika mwaka 2011/2012, Taasisi itasaidia katika kuuzalisha na vilevile kuweza kukusanya takwimu za kiwango cha upatikanaji wake ili kusaidia katika uhifadhi wake.

151. **Mheshimiwa Spika,** Taasisi itaendelea na utafiti juu ya bioteknolojia ya aina mbalimbali za kloni za miti ya mikaratusi (*Eucalyptus clone*) inayofaa iliyopandwa katika maeneo 15 ya majoribio nchini. Miti hiyo inayokua haraka itaendelea kutunzwa na kuboreshwa katika bustani za Kwamarukanga – Korogwe, Mufindi na Kibaha na teknolojia hiyo kusambazwa kwa jamii.

SEKTA YA UTALII

152. **Mheshimiwa Spika,** Katika jitihada za kuboresha huduma na kuongeza mapato yatokanayo na sekta ya utalii, mwaka 2011/2012, Wizara itaendelea kupanga hoteli katika daraja za ubora wa nyota kwa Mikoa ya Arusha na Manyara kufuatia kukamilika kwa zoezi la uhakiki wa hoteli katika mikoa hiyo. Aidha, Wizara itaendelea kutoa ushauri kwa wawekezaji wapya katika ujenzi wa hoteli za kitalii ili zijengwe kwa kuzingatia ubora wa madaraja. Hatua hii itachukuliwa kufuatia kukamilika kwa mafunzo ya wataalam watakaohusika katika zoezi la upangaji hoteli katika daraja.

153. **Mheshimiwa Spika,** Wizara itaendelea kufanya doria, ukaguzi na kutoa elimu juu ya Sera, Sheria na Kanuni za Utalii kwa wakala wa biashara ya utalii hapa nchini. Wizara itafungua Ofisi za utalii katika Kanda ya Nyanda za Juu Kusini na Kanda ya Ziwa ili kuwawezesha wafanyabiashara ya utalii kupata huduma kwa karibu na urahisi. Ofisi hizo zitatumika kukuza na kuendeleza utalii, kuongeza kasi ya utangazaji

wa vivutio na huduma za utalii. Katika jitihada za kukuza na kuendeleza utalii, Wizara itaendeleza mazao ya utalii wa fukwe, kihistoria na kiutamaduni, michezo na ikolojia.

BODI YA UTALII TANZANIA (TTB)

154. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2011/2012, Bodi itaendelea kuboresha tovuti kwa kuongeza lugha za kimataifa za Kijerumani, Kifaransa, Kihispaniola na Kiitaliano. Bodi itaendelea kutangaza mazao na huduma za utalii katika maonesho mbalimbali ndani na nje ya nchi ili kuvutia watalii. Aidha, Bodi itaendelea kuchapisha majarida mbalimbali yanayoeleza vivutio vya utalii kwa lugha mbalimbali na kualika na kudhamini safari za wakala wa utalii na waandishi wa habari.

155. Mheshimiwa Spika, Katika juhudzi za kupanua wigo wa mazao ya utalii, Bodi itaendelea kutangaza vivutio vya utalii wa utamaduni na utalii ikolojia wa Tao la Mashariki ikiwemo milima ya Udzungwa, Usambara na Upare. Aidha, itatangaza vivutio vya kihistoria vya miji mikongwe ya Pangani, Bagamoyo, Kilwa na Ujiji na Michoro ya Miambani-Kondoa. Vilevile, Bodi itaandaa jarida litakalotangaza maeneo ya vivutio vya kipekee (hard tourism) kama vile Jiwe la Ukerewe linalocheza, viboko wa Lindi wanaotii amri, Maporomoko ya Kalambo na Kimondo cha Mbozi kwa ajili ya watalii wanaoweza kufika maeneo yasiyo na huduma za kutosha.

156. Mheshimiwa Spika, Bodi itaendelea kutangaza vivutio vya utalii kupitia vipindi vya redio na televisheni ili kukuza na kuendeleza utalii wa ndani. Vilevile, Bodi itaandaa kaulimbiu maalum ya kuhamasisha utalii wa ndani, kuendesha semina za uhamasishaji kwa vikundi mbalimbali kama vile watumishi wa umma na binafsi pamoja na wakurufunzi. Katika kuadhimisha miaka 50 ya uhuru wa Tanzania Bara, Bodi kwa kushirikiana na mwakilishi wake wa Marekani imeandaa shindano la kuorodhesha sababu 50 za kutembelea Tanzania. Shindano hilo litafanyika kwa kutumia mitandao ya kijamii ya *twitter* na *facebook*. Mshindi atazawadiwa kutembelea vivutio vyetu katika kipindi hiki cha maadhimisho. Aidha, utaratibu wa kujitangaza kupitia Ligi ya Mpira wa Miguu ya Uingereza utaendelea ikiwemo kutumia magazeti (inflight magazines) ya Shirika la Ndege la Hispania na Uingereza.

WAKALA WA CHUO CHA TAIFA CHA UTALII (NCT)

157. **Mheshimiwa Spika**, Katika mwaka wa fedha 2011/2012, Wakala utaendelea kutoa mafunzo katika tasnia ya ukarimu na utalii kwa ngazi ya Astashahada na Stashahada katika Kampasi zake tatu. Kampasi ya Temeke itatoa mafunzo ya Utalii kwa wakurufunzi **140** wakati Kampasi ya Arusha itaendelea kutoa mafunzo ya Ukarimu kwa wakurufunzi **165**. Aidha, Kampasi mpya ya Dar es Salaam itaanza kutoa mafunzo ya ukarimu kwa kudahili wakurufunzi wapya **156** na kuendelea kutoa mafunzo kwa wakurufunzi **144** wanaoendelea na mafunzo. Kuanzishwa kwa Kampasi hii mpya kutaongeza udahili kutoka **321** katika mwaka 2010/2011 hadi kufikia **605** mwaka 2011/2012.

158. **Mheshimiwa Spika**, Kufuatia kukamilika kwa Kampasi mpya yenyе vifaa vyā kisasa vyā kufundishia, Wakala utaandaa mitaala ya mafunzo ya Usimamizi katika tasnia ya ukarimu ili kuongeza idadi ya Watanzania wenye taaluma hiyo. Aidha, Chuo kina mpango wa kutoa mafunzo ya wakufunzi wa masomo ya ukarimu na utalii ili kuboresha utoaji mafunzo katika tasnia ya ukarimu na utalii nchini.

SEKTA YA MALIKALE

159. **Mheshimiwa Spika**, Katika mwaka 2011/2012, Wizara itaendelea kukamilisha mkakati wa utekelezaji wa Sera na kuandaa Sheria ya Malikale. Pia, Wizara itaendelea kuandaa orodha ya maeneo yenyе urithi wa utamaduni, katika maeneo ya wapigania uhuru ya Mikoa ya Lindi na Mtwara. Vilevile, Wizara itafanya utafiti wa mila na desturi za wenyiji kwenye Njia ya kati ya Biashara ya Watumwa na Vipusa. Hii ni pamoja na kuandaa mpango wa kuhifadhi na kuendeleza eneo hilo. Aidha, utafiti utaendelea katika eneo la nyayo za zamadamu katika eneo la Engaresero wilayani Ngorongoro.

160. **Mheshimiwa Spika**, Wizara itaendelea kuandaa mpango wa kufukua na kuhifadhi nyayo za Laetoli; kumtafuta mtaalam atakayebuni michoro ya Makumbusho ya nyayo hizo; kutembelea maeneo yenyе kuhifadhi nyayo ili kupata ujuzi na uzoefu na kushirikiana na wataalam wa ndani na nje ya nchi ili kutafiti mazingira stahili ya kuhifadhi nyayo hizo. Aidha, Wizara itaandaa na kurusha vipindi vyā televisheni vyā malikale ya Mikoa ya Tanga na Lindi; kujenga kituo cha kumbukumbu na taarifa katika

Mapango ya Amboni; kukarabati jengo la Kwihsara-Tabora na kushiriki katika mikutano ya kimataifa kama vile ICCROM, WHC, UNESCO pamoja na kulipia ada za uanachama katika mashirika hayo.

SHIRIKA LA MAKUMBUSHO YA TAIFA (NMT)

161. Mheshimiwa Spika, Mwaka 2011/2012, Shirika litafanya tafiti 10 zinazoambatana na ukusanyaji wa kumbukumbu za urithi wa kihistoria na maliasili. Aidha, Shirika litahamasisha utalii wa ndani kwa kusambaza vipeperushi 5,000 kwa wadau; kushiriki katika maonesho na matamasha; kutembelea shule na kuandaa vipindi vya elimu kwa umma vya redio na televisheni. Shirika pia litaratibu mikutano miwili ya wadau wa Makumbusho kwa ajili ya majadiliano ya namna ya kuboresha huduma zinazotolewa na makumbusho; mikutano 12 ya kamati za ushauri pamoja na kuwezesha na kuandaa Programu za Siku ya Utamaduni wa Mtanzania - Kijiji cha Makumbusho.

162. Mheshimiwa Spika, Shirika litaandaa michoro ya majengo mawili ya makumbusho za Chamwino na Dar es Salaam; kujenga uzio wa Makumbusho ya Mwalimu J.K.Nyerere-Butiama; kupanua Makumbusho ya Azimio la Arusha, Makumbusho ya Elimu Viumbe-Arusha, Makumbusho ya Majimaji - Songea na kuongeza vitendea kazi. Aidha, Shirika linatoa ushauri kwa Jeshi la Wananchi wa Tanzania kuanzisha Makumbusho ya jeshi. Vilevile, katika juhudzi za kuboresha makumbusho hapa nchini, kwa nia ya kuvutia watalii wa ndani na wa nje, Makumbusho ya Taifa itaanzisha bustani ya wanyama (Zoo) katika Kijiji cha Makumbusho kuanzia Mwaka 2011/2012.

UTAWALA NA MAENDELEO YA RASILIMALIWATU

163. Mheshimiwa Spika, Ili kukuza ufanisi wa watendaji, katika mwaka 2011/2012, Wizara itaendelea kuboresha mazingira ya kazi na inatarajia kuajiri watumishi 408 na kuwapandishwa vyeo watumishi 299 wa kada mbalimbali. Aidha, Wizara itatoa mafunzo kwa watumishi 163 katika nyanja mbalimbali kulingana na majukumu yao. Vilevile, itaandaa mikutano miwili ya Baraza la Wafanyakazi na kutoa mafunzo kwa Kamati ya Maadili ya Wizara. Aidha, Wizara itaandaa mafunzo ya maadili na kupambana na rushwa kwa watumishi 60 na kugawa nyaraka na miongozo ya

kiutumishi kwa Idara na Vitengo vya Wizara. Pia, Wizara itaweka nyumba zote za Wizara wanazoishi watumishi katika daraja kwa lengo la kuboresha makazi yao. Wizara pia itaanazisha mfumo wa kieletroniki wa kushughulikia malalamiko ya wateja na kuendelea kuimarisha mfumo wa kieletroniki katika masjala ya wazi.

164. Mheshimiwa Spika, Wizara itaendelea kutoa elimu na kuhamasisha watumishi namna ya kujiepusha na maambukizi ya ugonjwa wa UKIMWI na kuwawezesha kupata lishe bora watumishi walioathirika na wanaoishi na virusi vya UKIMWI. Wizara itawezesha wafanyakazi kushiriki katika Maonesho ya Wiki ya Utumishi wa Umma, Siku ya Wanawake Duniani na Siku ya Wafanyakazi Duniani. Wizara pia itawezesha watumishi kushiriki katika michezo ya Mei Mosi na SHIMIWI.

165. Mheshimiwa Spika, Katika mwaka 2011/2012, Wizara itaongeza ufanisi katika ukusanyaji maduhuli. Ili kufanikisha zoezi hili, mafunzo kwa watumishi wanaohusika kukusanya maduhuli yatafanyika na vitendea kazi vitaongezwa. Vilevile, Wizara itaendelea kufutilia na kufanya ukaguzi wa maeneo yenye vyanzo vya mapato pamoja na kuweka mifumo mipya ya kukusanya maduhuli.

VI SHUKURANI

166. Mheshimiwa Spika, Napenda kumalizia hotuba yangu kwa kuwashukuru wadau na washirika wetu wa maendeleo ambao kwa nafasi zao waliiwezesha Wizara kutekeleza majukumu yake kama nilivyoeleza awali. Naomba kutumia fursa hii kuwataja baadhi yao kama ifuatavyo: Denmark, Finland, Norway, Ujeruman, Sweden, Ufaransa, Ubelgiji, Japan, Marekani, Uingereza, Jumuiya ya Nchi za Ulaya, Benki ya Dunia, UNDP, UNESCO, FAO, IUCN, ICCROM, KfW, GIZ, GEF, AWHF, FZS na WWF.

167. Mheshimiwa Spika, Majukumu yote niliyoyaeleza yametekelezwa kwa ushirikiano mzuri baina ya viongozi na watumishi wote wa Wizara. Shukrani za pekee nazielekeza kwa Katibu Mkuu, Bibi Maimuna K. Tarishi na Naibu Katibu Mkuu Bibi Nuru H.M. Millao kwa ushirikiano wao walioutoa kwangu. Pia napenda kuwashukuru kwa dhati Wakuu wa Idara na Vitengo pamoja na Watendaji Wakuu wa Asasi zilizo chini ya Wizara hii. Mwisho, napenda nitumie nafasi hii kuwashukuru watumishi wote wa Wizara ya Maliasili na Utalii kwa juhudzi zao kubwa walizoonyesha katika kutekeleza majukumu tuliyopewa na Taifa.

VII **HITIMISHO**

168. Mheshimiwa Spika, Ili Wizara iweze kutekeleza malengo yaliyoainishwa katika kipindi cha mwaka wa fedha 2011/2012, naomba Bunge lako tukufu likubali kuidhinisha Jumla ya Shilingi 57,826,303,000.00. Kati ya fedha hizo, Shilingi 21,373,697,000.00 ni kwa ajili ya Mishahara, Shilingi 36,344,986,000.00 kwa matumizi mengineyo na Shilingi 107,620,000.00 kwa ajili ya kugharimia utekelezaji wa miradi ya maendeleo. Mchanganuo wa fedha kwa ajili ya Mishahara na Matumizi Mengineyo umeonyeshwa katika Jedwali Na.1 ambalo ni sehemu ya Hotuba hii.

169. Mheshimiwa Spika pamoja na Bunge lako tukufu, Nawashukuru kwa kunisikiliza, **Naomba kutoa hoja**.